

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

INTEGRACE VIETNAMSKÉ RODINY DO ČESKÉ SPOLEČNOSTI

Bakalářská práce

Autor: Thanh Tram Tranová

Studijní program: B6107 Humanitní studia

Studijní obor: Transkulturní komunikace

Vedoucí práce: Mgr. Veronika Halamová

Hradec Králové 2021

Zadání bakalářské práce

Autor: Thanh Tram Tranová

Studium: P18P0925

Studijní program: B6107 Humanitní studia

Studijní obor: Transkulturní komunikace

Název bakalářské práce: **Integrace vietnamské rodiny do české společnosti**

Název bakalářské práce AJ: Integration of the Vietnamese family into Czech society

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá otázkou integrace vybrané vietnamské rodiny do české společnosti. Jejím cílem je komparace dvou zcela odlišných kultur, české a vietnamské na příkladu konkrétní vietnamské rodiny. Téma bude interpretováno z pohledu příslušníka obou dvou kultur.

1. Bambus = Cáy Tre : dvojjazyčný česko-vietnamský časopis pro žáky vietnamské národnosti žijící v ČR. Praha: Občanské sdružení Klub Bambus.
2. BAREŠOVÁ, Ivona. UNIVERZITA PALACKÉHO. FILOZOFICKÁ FAKULTA. Současná problematika východoasijských menšin v České republice. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010, 126 s. ; 21 cm. ISBN 978-80-244-2645-7.
3. BROUČEK, Stanislav. Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství). Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, 478 s., [8] s. barev. obr. příl. Imigrace, adaptace, majorita : edice článků, studií, materiálů a diskuse k problematice novodobé imigrace do ČR. ISBN 80-85010-46-1
4. FREIDINGEROVÁ, Tereza. Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014, 232 s. Studie. ISBN 978-80-7419-174-9.
5. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. Vietnamská komunita v Praze. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, 46 s. ISBN 978-80-85394-72-6.
6. Na křižovatce kultur, aneb, Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi. Praha: NIDM, 2010, 21 s. ISBN 978-80-86784-91-5.

Garantující pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Veronika Halamová

Oponent: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.3.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci Integrace vietnamské rodiny do české společnosti vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Podpis:

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala mé vedoucí práce Mgr. Veronice Halamové za odborné vedení práce a pomoc v průběhu zpracovávání bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině a přátelům, kteří mi byli psychickou oporou při těžkých chvílích a podporovali mě, když mi docházela motivace.

Anotace

TRANOVÁ, Thanh Tram. *Integrace vietnamské rodiny do české společnosti*. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 53 stran. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá otázkou integrace vietnamských rodin do české společnosti. Jejím cílem je komparace dvou zcela odlišných kultur. Pro vietnamskou komunitu je hlavním stavebním kamenem rodina. Je kladen velký důraz na respekt vůči rodičům, starším či předkům. Jedinec migrující do ciziny buď v dané zemi založí rodinu, anebo se po vybudování zázemí a pocitu ekonomické stability rozhodne sloučit svou rodinu žijící ve Vietnamu právě v zemi, do které emigroval. Vietnamské minorita je na území ČR již řadu let a rodí se zde druhá a třetí generace Vietnamců. Druhá generace pomáhá vietnamské rodině, aby se snáz integrovala do české společnosti. Z důvodu stěhování nemají Vietnamci příbuzenskou pomoc a musí se spoléhat buď sami na sebe, svou blízkou rodinu či vietnamskou komunitu.

Klíčová slova: integrace, migrace, vietnamská komunita, vietnamská menšina

Annotation

TRANOVÁ Thanh Tram, *Integration of the Vietnamese family into Czech society*. Pedagogical faculty University of Hradec Králové, 2021, 53 pp. Bachelor Degree Thesis.

The bachelor's thesis deals with the integration of Vietnamese families into Czech society. Its goal is to compare two completely different cultures. The main building block for the Vietnamese community is the family. Great emphasis is placed on respect for parents, the elderly or ancestors. An individual migrating to foreigners either starts a family in a given country or after building a background and having a feeling of economic stability decides to reunite his family living in Vietnam in the country to which he emigrated. The Vietnamese minority has lived in the Czech Republic for many years and thanks to that the second and third generation of Vietnamese has been born here. The second generation helps Vietnamese families to integrate into Czech society more easily. Due to migration the Vietnamese have no help from their relatives so they must rely on either themselves, their close family or the Vietnamese community.

Keywords: integration, migration, Vietnamese community, Vietnamese minority

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. Historie migrace	9
1.1. Začátek migrace do 60. let.....	11
1.2. Počátek 60. let do 80. let.....	12
1.3. 90. léta – éra stánkařů až po současnost – vytváření nových business trendů.....	14
2. Vietnamská menšina a její působení na českém území v současnosti	19
2.1. Centrum vietnamské komunity.....	20
2.2. Vietnamské organizace na území Čech	21
2.3. Neschopnost enkulturace.....	23
2.3.1. Nelegální výroba a prodej psychotropních látek.....	25
2.3.2. Obchod s lidmi a převaděčství	26
3. Překážky integrace do společnosti.....	29
3.1. Stereotypy majoritní společnosti.....	30
3.2. Jazyková bariéra	30
3.3. Střet odlišných světů	32
3.3.1. Rodina – hlavní stavební kámen vietnamské kultury	32
3.3.2. Oltář – nezbytný prvek každé vietnamské rodiny.....	34
4. Pozitivní stránka integrace	39
4.1. Snaha začlenění ze strany majoritní společnosti	39
4.2. Integrace vietnamských dětí do české společnosti.....	41
4.2.1. Školní prostředí	42
4.2.2. České ženy, které vychovaly vietnamské děti	44
4.3. Vietnamská komunita během pandemie	44
ZÁVĚR.....	46
Seznam použité literatury:	48
Internetové zdroje:.....	50

ÚVOD

Migrace je proces, který je součástí lidské evoluce. V současné době nenalezneme na světě jediný stát, který by byl čistě homogenní. Lidé migrují do ciziny za vidinou lepšího života a chtějí pro své potomky zajistit lepší budoucnost. Na území České republiky dnes nalezneme několik národnostní menšin a jednou z nich je vietnamská. Vietnamská menšina je na území ČR již desítky let. Do tehdejšího Československa zpočátku přijížděli jen vietnamští studenti a stážisti. Později navázaly oba státy spolupráci, díky které bylo vietnamským dělníkům umožněno zvýšit si profesní kvalifikaci. V 90. letech bylo Vietnamcům umožněno migrovat do České republiky za účelem slučování rodin. Dnes se setkáváme s vietnamskými obchodníky téměř ve všech městech či vesnicích po celé České republice. Otvírají obchody se smíšeným zbožím, restaurace či obchody s textilem. Z pohledu českých občanů jsou Vietnamci velmi pracovití a ekonomicky soběstační.

Vietnam má velmi bohatou kulturu. Každý národ má svého tzv. otce vlasti. Vietnamci za svého otce národa považují Lạc Long Quân. Zajímavostí jsou dračí a vílí děti. Pověst začíná tím, jak se vodní drak Lạc Long Quân zamiloval do horské víly Âu Cơ. Jak čas plynul Âu Cơ porodila sto vajec a z každého vejce se vyklubal jeden syn. Když děti dospěly, rozdělily se. Padesát synů odešlo s matkou do hor a zbylých padesát následovalo otce do nížin obdělávat půdu. A tak podle legendy vznikl vietnamský národ. Kromě kultury má Vietnam i pestrou kuchyni. V posledních letech je mezi Čechy vietnamská kuchyně velmi oblíbená a roste tak i zájem o cestování do této země.

Moje bakalářská práce se zabývá otázkou integrace vietnamských rodin do české společnosti. V této práci popisuji život vietnamských rodin žijících v České republice a vysvětluji, proč je tato minorita sociálně velmi uzavřená. V teoretické části se zabývám migračními vlnami a jaké jsou motivace migrace. Dále popisuji kulturní život vietnamské komunity. V posledních kapitolách se zmiňuji o integraci minoritní společnosti, jakým způsobem se Vietnamci začleňují do společnosti a jaké existují bariéry během integrace. Téma bakalářské práce jsem si vybrala proto, že jak vietnamská, tak česká kultura jsou mi velice blízké. Od malička žiji v obou kulturách a v každodenním životě zaznamenávám rozdíly obou světů.

1. Historie migrace

Migraci chápeme jako fyzické přemísťování osob z jednoho místa do druhého. Počet lidí na zemi masivně roste, lidé opouští své obydlí za lepším životem. Cizinci opouštějí svůj stát (mezinárodní migrace) nebo se stěhují uvnitř svého státu do většího města (vnitrostátní migrace). Tento populační proces může být dočasně nebo natrvalo. Stěhovat se může jednotlivec, anebo i skupina lidí. Migrace je součástí lidského dějinného procesu. Je součástí každé kultury a dnes na zemi neexistuje žádný stát, který by byl pouze homogenní. Příčiny migrace mohou být různé, buď politické, náboženské, ekonomické, pracovní nebo snaha o sjednocení rodiny.¹ Cizinec migrující do jiné země je nazýván imigrantem. V opačném případě cizinec, který se stěhuje zpět do své původní země, se nazývá emigrant. Migrace může být rozdělena na 2 typy – nucená a dobrovolná. V nucené migraci se obyvatelé stěhují z důvodů politických, náboženských, národnostních či etnických. Mezinárodní právo umožňuje migrantům žádat o azyl a taktéž jim zajišťuje ochranu. Dobrovolná migrace zahrnuje obyvatele stěhující se za prací, za studiem a častokrát lidé dobrovolně migrují v případě snahy o sloučení rodiny.²

Po druhé indočínské válce velká část Vietnamců z jižního Vietnamu se stěhovalo po válce do „kapitalistického Západu“ do USA. Motivací bylo, sloučení rodiny a zajištění lepšího života v USA. A naopak Vietnamci ze severního Vietnamu mířili do „komunistického Východu“ do bývalých komunistických zemí.³ Ve Vietnamu byla vysoká nezaměstnanost a chudoba na venkově tak přiměla lidi odejít do měst a do zahraničí. Cesta za prací i do neznáma byla jedinou cestou, jak zabezpečit rodinu.⁴ Việtkiêu (zamořský Vietnamec) je označení pro Vietnamce, který žil nebo žije dlouhou dobu v cizině. Často posílá domů peníze, aby mohl finančně podpořit své chudé příbuzné. Většina Vietnamců snila o migraci například do Spojených států Amerických, do Kanady,

¹ Srov. JAKOUBEK, Marek a HIRT, Tomáš. *Romové: kulturologické etudy: (etnopolitika, příbuzenství a sociální organizace)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, s. 258–274.

² Srov. TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013, s. 45.

³ Srov. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014, s. 60.

⁴ MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Ministerstvo Vnitřní ČR [cit. 2021-3-26]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>, s. 5.

Austrálie do Francie či do Německa. Ve Vietnamu věří představě, kdo žije v zahraničí je bohatý a má luxusní život. I když tomu tak není a Viêt kiêu musí často tvrdě pracovat, aby se v dané zemi uživil. Během pobytu v cizině udržoval styk s rodinou a známými prostřednictvím dopisů. V dnešní době Viêt kiêu nemusí dlouho čekat na odpověď díky moderním technologiím, které napomáhají ke snazšímu udržení kontaktů s rodinou a příbuznými. Pomocí fotografií, které sdílí na sociálních sítích, a vyprávění se snaží ukázat rodině, že se tu mají dobře. Nechtějí si připustit neúspěch.⁵ *Nechtějí v očích sousedů a svých známých klesnout a svoji rodinu vystavit hanbě, že v cizině neuspěli.*⁶ Při své návštěvě Vietnamu Vietnamci z ciziny vytvářejí úspěšných a bohatých podnikatelů, obdarovávají svoji rodinu dary. Tento problém se nenachází pouze jen u vietnamských přistěhovalců. Ne každý má v cizině štěstí v podnikání a má luxusní a bohatý život. Někteří žijí v cizině ve špatných podmínkách. Migranti často pracují přesčas nebo chodí na noční směny, snaží se šetřit na všem kde se dá.

Viêt kiêu můžeme rozdělit do tří kategorií. V první kategorii jsou Vietnamci, kteří žili mimo Vietnam před rokem 1975. Převážně migrovali do Francie, Číny, Kambodži a do kanadském Quebecu. Ve druhé kategorii řadíme Vietnamci, kteří migrovali po roce 1975 a jejich potomci. Po druhé indočínské válce, z politického důvodu se Vietnamci se stěhovali do Austrálie, západní Evropy a převážně se do Severní Ameriky. A do poslední kategorie patří Vietnamci, kteří pracovali či studovali v Sovětských zemích a rozhodli se zde zůstat a založit svou rodinu.⁷

Vietnamci mají další vlastní označení pro vietnamské obyvatele žijící na území Čech. Công nhân je označení pro dělníka, tedy člověka pracujícího v továrně. Bộ đội je voják pracující pro vietnamskou mafii, Móc je v českém překladu slovo plesnivý a jedná se o Vietnamce, kteří žijí na území ČR již delší dobu. Mát gộc je označení pro jedince, který ztratil vietnamské kořeny. Jedná se o silně negativní označení. Con lai je míšenec či kříženec, který má jednoho z rodičů Vietnamce.⁸

⁵ Srov. PECHOVÁ, Eva – Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování. Praha: La Strada Česká republika, o. p. s., 2007, s. 19.

⁶ Cit. Tamtéž, s. 19.

⁷ Srov. NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS. *Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře případ České republiky: Případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s.19.

⁸ Srov. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014, s. 93.

1.1. Začátek migrace do 60. let

Podzim roku 1949 na československém území pobývalo již šest vietnamských občanů. Ti zde zahájili spolupráci s mezinárodními organizacemi a snažili se o získání povolení ke studiu a praxi na československých školách.⁹ První československé stipendium získali tři vietnamští studenti Cao Thanh, Đò Đại Lộc a Luong Văn Tích, kteří si říkali tzv. tři mušketýři. Studovali na pražské elektrotechnické fakultě na ČVUT. Jeden ze tří se oženil s českou studentkou. V roce 1962 se Luong Văn Tích natrvalo přestěhoval do Československa, kde založil rodinu a stal se tím tak prvním vietnamským usedlíkem. Luong Văn Tích je dodnes velmi uznávaným Vietnamcem žijícím v České republice a zároveň byl jedním z prvních Vietnamců, kteří pracovali jako tlumočníci u soudu.¹⁰

Oficiální spolupráce mezi oběma zeměmi došlo až po oficiální uznání Vietnamské demokratické republiky, které bylo 2. února 1950. Po skončení Indočínské válce, (konflikt mezi Francií a Vietnamem 1946-1954) navázala Československá republika s Vietnamem plné diplomatické vztahy, obě země spolupracovaly zejména v oblasti vědecko-technické a kulturní spolupráce. Na začátku 60. let do bývalého Československa bylo přijato sto sirotků, byli to potomci funkcionářů a bojovníků, kteří bojovali za nezávislost a sjednocení Vietnamu. Těchto sto dětí bylo umístěno do dětského domova v Chrastavě u Liberce. Během pobytu v Chrastavě, čeští vychovatelé učili děti česky, a naopak vietnamští učitelé je učili vietnamštinu a historii Vietnamu. Jejich snahou bylo, aby děti nezapomněly na své vietnamské kořeny.¹¹ V bývalém Československu vietnamské děti měly získat vzdělání, a poté své znalosti předat do Vietnamu a tím pomoci k rozvoji své rodné země. Po dvou letech v roce 1957 sám vietnamský prezident Hồ Chí Minh se osobně setkal s vietnamskými dětmi v Chrastavě. Po třech letech na žádost vietnamské vlády byly tyto děti vypraveny zpět do Vietnamu.¹² Část vietnamských

⁹ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 9.

¹⁰ Srov. *Bulletin Klubu Hanoi, první číslo 2006* [online]. Klub Hanoi ve spolupráci s Kontinenty – Sdružení pro spolupráci se zeměmi Afriky, Asie a Latinské Ameriky [cit. 2021-5-24]. Dostupné z: <http://www.sea-l.cz/media/1016/2006.pdf> s. 19.

¹¹ Srov. VOLNÁ, Gabriela. *Vietnamci žijí s námi. Kde se tady vzali?* [online]. 24.6.2020 [cit. 2021-5-17]. Dostupné z: <https://jcted.cz/vietnamci-ziji-s-nami-kde-se-tady-vzali/>.

¹² Srov. CELIAPERCAR. *Czechia, destination of the Vietnamese diaspora in Europe. Crónicas del corazón de Europa* [online]. 29.6.2020 [cit. 2021-3-11]. Dostupné z: <https://cronicascorazoneuropa.com/2020/06/29/czechia-destination-of-the-vietnamese-diaspora-in-europe>.

děti po ukončení studií v Československu se vrátila zpět do Vietnamu, kde většina z nich zastávala významné funkce ve státě.¹³ Mnozí se naopak rozhodli zůstat a integrovali se do české společnosti.¹⁴

1.2. Počátek 60. let do 80. let

Mezi roky 1956-1967 probíhala velká vlna přicházejících vietnamských studentů a stážistů do Československé republiky za účelem zvýšení své kvalifikace. Oba státy uzavřely mezistátní dohodu. Noví vietnamští studenti navštěvovali vysoké školy převážně se zaměřením technického a ekonomického směru. V letech 1967-1974 se omezil počet přicházejících studentů. Avšak v roce 1967-1970 bylo umožněno 2146 vietnamským praktikantům se zaškolit v oborech stavebního, textilního, sklářského, chemického, strojírenského a spotřebního průmyslu.¹⁵ Vycestovat do zahraničí mohli jen žáci s výborným prospěchem a potomci uznávaných vojáků, kteří bojovali za svou vlast.¹⁶ Počátkem dubna v roce 1974 byla podepsána mezi oběma státy Dohoda o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky v československých organizacích. Pobyť vietnamských dělníků trval celkem 6 let, z toho 6 měsíců absolvovali jazykový kurz, 2-3 roky byli zařazeni do učňovských zařízení a poté 2 až 3 roky prováděli praxi. Na konci roku 1979 se vláda ČSSR rozhodla uzavřít dohodu s Vietnamem o zvyšování kvalifikace vietnamských dělníků. Souhlasila s odbornou přepravou do Československa 3500 vietnamských dělníků v letech 1980-1983.¹⁷ Spolupráce mezi zeměmi byla pro obě strany výhodná. Československá republika viděla pozitivum v tom, že využila vietnamské pracovníky do prací, které českoslovenští pracovníci odmítali dělat. Do Československa byly převezeny tisíce Vietnamců v rámci takzvaného “programu Pomoci trpícímu Vietnamu”.¹⁸ Vietnam viděl pozitivum této spolupráce především v možnosti zvýšení kvalifikace a ve vidině vyššího výdělku.

¹³ Srov. NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy: aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003, s. 67

¹⁴ BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity v české společnosti*. Praha: Ermat, 2006, s. 319.

¹⁵ Srov. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník*. Praha: Portál, 1998, s. 84.

¹⁶ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 10.

¹⁷ Srov. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník*. Praha: Portál, 1998, s. 84.

¹⁸ Srov. NOŽINA, M. & KRAUS, F. *Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře: případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 21.

Na začátku roku 1980 tehdejší československý prezident Gustav Husák poprvé navštívil Vietnamskou republiku. Společně s vietnamským velitelem Lê Duǎn podepsal tzv. Smlouvu o přátelství. Jednalo se o spolupráci mezi Československou republikou a Vietnamskou demokratickou republikou.¹⁹ V roce 1992 byla tato smlouva zrušena Parlamentem sněmovny a senátu České a Slovenské Federativní Republiky. Lê Duǎn byl vietnamským komunistickým politikem, který po zhoršení zdravotního stavu Hồ Chí Minha, jenž byl hlavním velitelem a prezidentem severního Vietnamu, převzal moc. Na začátku roku 1982 Lê Duǎn získal ocenění Leninův řád a dva měsíce poté téhož roku získal ocenění od Gustava Husáka – Řád Klementa Gottwalda za budování socialistické vlasti.²⁰

V 80. letech většina Vietnamců, kteří žili v Praze, byli ubytováni na Praze 4 v hotelu Košík, kde posléze vzniklo velkoobchodní středisko. Toto středisko bylo v roce 1996 zrušeno městským úřadem. Další neméně rozsáhlou tržnici Petis vybudovali vietnamští obchodníci na Praze 4, v Modřanech. Odkud ji v důsledku absence povolení přesunuli do prostorů bývalého masokombinátu taktéž na Praze 4, v Písnici. V roce 1996 však její prostory vyhořely.²¹ Do roku 1980 vietnamští muži se nesměli stýkat s vietnamskými ženami a nesměli sami vycházet ven. Dva roky poté byl pozměněn zákon. Vietnamka nesměla otěhotnět, jinak jí hrozil návrat do Vietnamu.²² Předčasný návrat do rodné země bylo vnímáno jako selhání.

Podle Tatjany Šiškové lze rozdělit vietnamské etnikum v 90. letech do 6 skupin:

1. Vietnamci, kteří pracují na základě bilaterální vládní dohody, podepsané v roce 1994
2. Vietnamci, kteří pracují na základě živnostenského listu
3. Vietnamští učni

¹⁹ Srov. KOCOUREK, Jiří. Vietnamci v České republice: Stručný historický přehled o česko-vietnamských vztazích a působení Vietnamců v ČR. *ASI-milování* [online]. 6. 5. 2008 [cit. 2020-7-21]. Dostupné z: <https://asimilovani.estranky.cz/clanky/narodnosti-v-cr/vietnamci.html>.

²⁰ Srov. Řád Klementa Gottwalda – za budování socialistické vlasti. [online]. [cit. 2020-7-25]. Dostupné online: <https://web.archive.org/web/20160822183204/http://www.prazskyhradarchiv.cz/archivKPR/upload/rkg.pdf> (str.10)

²¹ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. - *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s.17

²² Srov. BROUČEK, Stanislav. *Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí. South East Asia-liaison*[online]. 31.05.2005 [cit. 2020-7-18]. Dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/clanky/posts/historie-imigrace-z-vietnamu-do-ceskych-zemi/>.

4. Vietnamští vysokoškoláci a aspiranti (studující na základě vládního stipendia)
5. Smíšená manželství
6. Vietnamci, kteří jsou na českém území nelegálně²³

1.3. 90. léta – éra stánkařů až po současnost – vytváření nových business trendů

Během sametové revoluce vydávala skupina vietnamských vysokoškolských studentů samizdatové časopisy i přes zákaz vietnamské ambasády. V časopisech informovali ostatní Vietnamci o současném politickém dění.²⁴ Po sametové revoluci 1989 padl komunismus, nastala radikální změna nejen pro Českoslováky, ale i pro vietnamské občany. Zájem o vietnamské pracovníky se výrazně snížil. Tehdejší československá vláda ukončila téměř veškeré politické i hospodářské styky s Vietnamem.²⁵ Vietnamským studentům končila stipendia a dělníkům pracovní smlouva, a tak byli nuceni se vrátit do své rodné země. Tehdejší Československá vláda zaplatila kompenzaci vietnamským pracovníkům, kteří se rozhodli vrátit zpět do země před ukončení pracovní smlouvy. Mnozí z nich se rozhodli zůstat v Československu nebo migrovat do západních států.²⁶

Po roce 1990 přicházela další vlna imigrace z Vietnamu, slučovaly se rodiny a rodinní příslušníci pracovních migrantů se stěhovali za nimi. Do ciziny se dostali nejen premianti nebo potomci uznávaných válečníků, ale i lidé z chudší části Vietnamu. V letech 1990-1992 byly vytvořeny nové migrační mechanismy, například vietnamští spoluobčané mohli zažádat o živnostenský list a na jeho základě o dlouhodobý pobyt. Díky živnostenskému listu se odstartovala tzv. „éra stánkařů“, kdy se vietnamští spoluobčané spoléhali sami na sebe a přestali být závislí na státu. Ze začátku vietnamští

²³ Srov. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998, s. 85.

²⁴ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 14.

²⁵ Srov. MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIJEVA a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Ministerstvo Vnitřní ČR [cit. 2021-3-26]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>, s. 10.

²⁶ Srov. NOŽINA, M. & KRAUS, F. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře případ České republiky: Případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009. s. 24-25.

obchodníci pronajímali stánky na tržnicích nebo místa, kam si postavili prodejní stolky.²⁷ Prodávali převážně textil, obuv, dětské hračky a levnou elektroniku. Dovoz zboží pro vietnamské obchodníky v České republice zajišťovali čínské zločinecké gangy. Zboží z Číny bylo dováženo do evropských přístavů v nákladních kontejnerech. Poté byly přemístěny do velkoskladů. Vietnamským obchodníkům se začalo dařit po podnikatelské stránce a postupně se jim podařilo vytlačit z trhu své konkurenční obchodníky. Začátkem 90. let většina vietnamských tržnic a skladů byla pouze pronajatá a nyní náleží vietnamským majitelům, jelikož původní majitelé byli buď přelaceni velkou sumou anebo jim bylo vyhrožováno vietnamskou mafií.²⁸

Skupina vietnamských stánkařů se převážně vyskytovala ve větších městech jako je například Praha, Cheb či Brno a taktéž v městech pohraničních, kam řadíme například Aš, Železnou Rudu a další.²⁹ Posléze začaly vznikat malé vietnamské komunity. Mezi lety 1994 a 1998 představovali Vietnamci přibližně 10 % všech cizinců u nás v ČR.³⁰ Koncem 90. let vietnamská komunita v Praze se natolik rozšířila, že budovala různá obchodní střediska. Počet vietnamských živnostníků rapidně zvýšil a vznikla velká konkurence mezi stánkaři. Postupně se stánkaři přesunuli do kamenných prodejen. Měli nejen stabilní místo na prodej, nemuseli se ani vypořádávat s nepříznivým počasím.

Na přelomu 1999-2000 byla vybudována v Praze Libuši velká vietnamská tržnice Trung Tâm Thương Mại Sapa, v českém překladu Obchodní centrum Sapa. Můžeme ji zkráceně oslovovat Sapa. Je to místo, kam téměř všichni vietnamští maloobchodníci z různých českých měst jezdí pro zboží. Většinou se jezdí v sobotu nebo v neděli v ranních hodinách. Sapa nepředstavuje pouhé obchodní centrum, lze ji považovat i za centrum vietnamské komunity. Pořádají se tu zde komunitní sjezdy, různé vietnamské svátky například dětský den, lunární nový rok apod. Také tu sídlí redakce vietnamských

²⁷ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. - *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 15.

²⁸ Srov. NĚMEC, Miroslav. - *Mafie a zločinecké gangy: aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003, s. 70-72.

²⁹ Srov. KREBS, Michal a Eva PECHOVÁ. *Zpráva z projektu: vietnamští dělníci a dělnice v českých továrnách* [online]. Praha: La Strada ČR, o.p.s, 2008 [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: https://www.strada.cz/images/Publikace/Ohrozene/viet_delnici_delnice.pdf s. 8.

³⁰ Srov. JOHÁNEK, Filip. *Časopis PŘES: čtvrtletník o migraci a lidských právech* [online]. jaro 2011, (ročník VII/22) [cit. 2021-7-6]. Dostupné z: http://spolecnekrozmanitosti.cz/files/2011/12/pres_22_final.pdf s. 4.

novin. Poskytují tu i různé služby, například cestovní a realitní kanceláře, tlumočení, různorodé poradenství, kadeřnictví, prodej asijských potravin a mnoho dalších služeb. Dětem jsou nabízeny různé jazykové kurzy, kde se učí vietnamský jazyk, a pro nejmenší jsou v Sapě jesličky. Uvnitř areálu se nachází velmi známá vietnamská restaurace Dong Do. V ní se konají jedny z největších vietnamských svateb. Zkrátka je to město ve městě, mají tu vše na co si vzpomenou.³¹ V prostorách areálu lze spatřit i budhistickou svatyni. Kdysi byla Sapa přístupná pouze pro vietnamské obchodníky, nyní je přístupná i pro veřejnost. Dělají se tzv. „Sapa Tripy“, kde vietnamští průvodci představují toto obchodní centrum, kde mohou návštěvníci nejen poznat vietnamskou kulturu, ale i gastronomii. Konkurentem Sapy je čínsko-vietnamská velkoobchodní tržnice An Đông v Praze 10 Malešicích, dříve také známá pod názvem HKH. Další vietnamské tržnice můžeme nalézt například v Brně nebo v Chebu, které jsou o menší než tržnice Sapa v Praze.

Postupem času na trhu rostla velká konkurence a prodej levných oděvů, obuvi a elektroniky. Poptávka se snižovala a prodej těchto věcí se nevyplatil, a tak začali vietnamští živnostníci otevírat asijská bistra či restaurace, nebo prodávat potraviny se smíšeným zbožím. Většina vietnamských maloobchodníků se rozhodla pro tento nový podnikatelský trend, protože jim bylo zcela jasné, že jídlo je nepostradatelným prvkem. Současným velkým trendem je zakládání nehtových studií, zkrášlovacích salónů, poskytování svatebních služeb apod.

V roce 2007 došlo v českém průmyslu k úbytku levné pracovní síly. Této příležitosti se chopili zprostředkovatelské agentury. Vietnamští dělníci mohli vycestovat do ciziny prostřednictvím těchto agentur. Cesta do ciziny byla velmi nákladná a mnozí se zadlužili nebo prodali veškerý majetek s nadějí, že v cizině zbohatnou.³² Za jejich cestu dělníci platili zprostředkovatelským agenturám přibližně od 6 500 až 14 000 USD. Často docházelo k porušování zákonů ze stran některých agentur například docházelo k vybírání nezákonných poplatků za zprostředkované práce, vietnamští dělníci pracovali, aniž obdrželi pracovní smlouvu k podepsání a když ji obdrželi, byla smlouva napsaná pouze v českém jazyce. Většina vietnamských přistěhovalců pocházela z chudé části země a

³¹ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. - *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 18.

³² Srov. Tamtéž, s. 38.

z méně vzdělané vrstvy.³³ Světová ekonomická krize začala v USA od poloviny roku 2007 a Českou republiku zasáhla na konci roku 2008. Tento globální problém radikálně zasáhl národní ekonomiku v rozvinutých i v rozvojových zemích.³⁴ V továrnách došlo k masivnímu propuštění zaměstnanců. Ovšem v první řadě byli propuštěni vietnamští pracovníci z pracovních agentur. Tato událost taktéž zasáhla spoustu vietnamských obchodníků, kteří nebyli nadále schopni splácet nájem a přišli o své obchody. Kvůli této situaci museli Vietnamci opustit Českou republiku a vrátit se zpět do rodné země.³⁵ Někteří se ve Vietnamu natolik zadlužili, že veškeré peníze vydělané v České republice posílali zpět do Vietnamu na splácení všech dluhů. Tato krize omezila světovou migraci do bohatých zemích. Od 1. 4. 2009 zastavila česká vláda příjem žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů pro občany z vybraných zemí (Vietnam, Mongolsko, Moldavsko, Thajsko a Ukrajina). Zavedlo se nové opatření, byly přísnější kontroly nad pracovními agenturami. Ty směly zprostředkovat pouze kvalifikované pracovníky.³⁶

V současné době druhá generace Vietnamců již nepracuje pouze v obchodech s textilem či potravinami, ale usazuje i jiné pracovní pozice. Pracují pro české nebo pro zahraniční firmy anebo zakládají vlastní firmy. Nejznámější firmou, kterou vlastní Vietnamec, je Sportisimo.³⁷ Ze široké škály vynikají nejvíce například marketingový specialista pražské zoo Oliver Le Que, který se snaží přiblížit problematiku vyhubení bílých nosorožců v Africe. Další známou tváří je Asijatka (Do Thu Trang). Její humorné krátké a výstižné texty ji dopomohly vyhrát Novinářskou křepelku pro novináře za rok 2015. Zároveň v roce 2017 byla zařazena do seznamu Forbes 30 po 30 v České republice. Ve filmovém průmyslu se proslavila Češka s vietnamskými kořeny herečka a podnikatelka Ha Thanh Špetlíková. Účinkovala například v českém seriálu Ordinace

³³ Srov. KREBS, Michal a Eva PECHOVÁ. *Zpráva z projektu: vietnamští dělníci a dělnice v českých továrnách* [online]. Praha: La Strada ČR, o.p.s, 2008 [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: https://www.strada.cz/images/Publikace/Ohrozene/viet_delnici_delnice.pdf s. 46-47.

³⁴ Srov. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: SLON, 2010, s.139.

³⁵ Srov. MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Ministerstvo Vnitřní ČR [cit. 2021-3-26]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>, s.15.

³⁶ Srov. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: SLON, 2010, s. 147-149.

³⁷ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 22.

v růžové zahradě, její dosavadní největší role byla ve filmu Miss Hanoi. Mladý Česko-vietnamský režisér Dužan Duong se proslavil díky filmu Mat goc. Jeho nejnovější film je Bo Hai, kde zachycuje rozdílný pohled dvou generací Vietnamců. Tento film byl v roce 2017 nominován na cenu Českého lva v kategorii studentských filmů. Tran Van Sang, pomocí sociálních sítí pomáhá Vietnamcům přes se snáze integrovat do české společnosti. Mladší generace budou znát Thu Ha Nguyenovou alias Bé Há Stylewithme. Je jedna z nejvlivnějších YouTuberek na československé scéně, žíví se tvorbou obsahu na sociálních sítích. Zuzana Vuová je bývalou první českou mládežnickou delegátkou OSN, díky této zkušenosti získala v roce 2017 i první pracovní zkušenost v Bejrútu.

2. Vietnamská menšina a její působení na českém území v současnosti

Marcel Winter je ve vietnamské komunitě velmi uznávanou osobou, je významný předseda a tiskový mluvčí Česko-vietnamské společnosti. Hodně dlouho aktivně usiloval o zlepšení obchodních vazeb mezi Českou republikou a Vietnamem a také usiloval o oficiální státní uznání vietnamské menšiny v ČR. Aby očistil pověst vietnamské komunity, zavedl boj proti vietnamské narkomafii.³⁸ Marcel Winter také spolupracuje s vietnamským velvyslanectvím a zúčastňuje se sociálních a kulturních aktivit, například sport, charita, kulturní akce apod.³⁹ Za jeho aktivitu získal několik ocenění – tři vietnamská státní vyznamenání a šestnáct zlatých medailí z mezinárodního veletrhu v Hanoji.⁴⁰

Vietnamská komunita je často označena za sociálně uzavřenou komunitu. Důvodem je, že velká část Vietnamců je ekonomicky soběstačná a nepotřebuje pomoc ze strany majoritní společnosti. V současné době na území Čech není město či vesnice, které by nebyly osídleny vietnamskými spoluobčany a nachází se tam alespoň jeden obchod se smíšeným zbožím, restaurace či obchod s textilem.

Podle Terezy Freidingerové lze Vietnamskou komunitu lze rozdělit do 3 skupin:

- 1) Starousedlíci jsou lidé, kteří migrovali do ciziny v socialistické období a v 90. letech. Většina vietnamských starousedlíků měli v plánu se vrátit zpět do své rodné země, nikoliv se v cizině usadit.
 - a) Starousedlíci přicházející během socialismu – Bydleli v dělnických ubytovnách či ve školních internátech. Navštěvovali český vzdělávací systém, poznali českou zemi i z jiného úhlu nežli pouze z pracovního. Snaze se přizpůsobili české kultuře a mnozí převzali některé tradice.

³⁸ Srov. PROKEŠ, Jan. Další dělníky z Vietnamu by využily i pražské firmy, říká Marcel Winter. *Deník.cz* [online]. 2.9.2019 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/dalsi-delniky-z-vietnamu-by-vyuzily-i-prazske-firmy-rika-marcel-winter-20190902.html>.

³⁹ Srov. "Ông Marcel Việt Nam" tái đắc cử Chủ tịch Hội Czech - Việt." *Bao quoc te* [online]. 11.12.2016 [cit. 2021-2-4]. Dostupné z: <https://baoquoc.vn/ong-marcel-viet-nam-tai-dac-cu-chu-tich-hoi-czech-viet-40710.html>.

⁴⁰ Srov. PROKEŠ, Jan. Další dělníky z Vietnamu by využily i pražské firmy, říká Marcel Winter. *Deník.cz* [online]. 2.9.2019 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/dalsi-delniky-z-vietnamu-by-vyuzily-i-prazske-firmy-rika-marcel-winter-20190902.html>.

- b) Starousedlíci přicházející v 90. letech – Byli převážně příbuzní migrantů, kteří migrovali během socialistického období. Většina získala živnostenské oprávnění a pracovala v stáncích na tržnicích. Poznali českou zemi jen po pracovní stránce a neměli velkou interakci s českou společností.
- 2) Potomci vietnamských imigrantů jsou potomci výše zmíněných starousedlíků. Buď se do ciziny přistěhovali v brzkém věku nebo se v ČR již narodili. Navštěvují české školy a hovoří plynule česky. Oproti jejich rodičům se snadně integrovali do české společnosti.
- 3) Nově příchozí dospělí (ekonomičtí) migranti jsou lidé z pracovních agentur. Později éra stánkařů skončila a lidé přešli na prodej smíšeného zboží, otvírali nehtová studia a restaurace apod. Mají velmi nízkou interakci s českou kulturou. Nově přicházející migranti se nemohli integrovat skrz jejich děti. Až byli v cizině stabilní, teprve poté se za nimi děti mohly přistěhovat do ciziny. Někteří Vietnamci si rodiny zakládali až přímo v České republice.
- a) Dospělí rodinní příbuzní starousedlíků – Přiletěli do ciziny na základě dlouhodobého víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny.
 - b) Noví pracovní migranti – Jedná se převážně o vietnamské dělníky, kteří se do ciziny dostali pomocí pracovních agentur.⁴¹

2.1. Centrum vietnamské komunity

Díky své podnikatelské soběstačné činnosti se vietnamská komunita stává svým vlastním státem ve státě. Za hlavní centrum vietnamské komunity lze považovat vietnamskou tržnici Sapa, kde taktéž sídlí hlavní vietnamská redakce. Často se v Sapě odehrávají různé spolkové srazy Vietnamců – *Gặp mặt hội đồng hương*, kde se scházejí lidé z určité provincie Vietnamu. Většina Vietnamců žijících v České republice, pocházejí převážně ze severního nebo ze středního Vietnamu – například Ninh Bình, Hà Nội, Thanh Hóa, Nghệ An. Členové ze spolků se společně snaží poskytnout finanční pomoc lidem v nesnázích z jejich konkrétní provincie.⁴²

⁴¹ Srov. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014. s. 93-106.

⁴² Srov. Tamtéž s. 92.

Každý rok se v Sapě uskutečňuje vietnamský dětský den Tết Trung Thu. Svátek Tết Trung Thu se slaví na podzim na přelomu září a října. Přesný datum je 15. den 8. měsíce podle lunárního kalendáře. Kdysi tento svátek byl spojen s oslavou ukončení sklizně a nyní se ve Vietnamu slaví jako svátek dětí, kdy se pořádají soutěže a olympiády, oslavy jsou doprovázené hudebními vsuvkami, zpěvem, tancem a taktéž obrovskou hostinou. Tết Trung Thu slaví každé krajanské sdružení. Vysoko uznávaný člověk z komunity odměňuje děti pochvalným listem Giấy khen a penězi za nejlepší prospěch ve škole, umístění na soutěžích a olympiádách. Zároveň slouží jako motivace pro vietnamské děti, aby se dobře učily. Ve Vietnamu během svátku děti vycházejí do ulic s barevnými lampiony, kde nechybí hudební i taneční doprovod múa lân tzv. lví tanec. Taneční vystoupení doprovází muž v masce Ông Đìa. Podle vietnamské pověsti nadpřirozená bytost chi Hạng Nga, která bývá na měsíci, na úplněk v tento den slítá dolu na zem, aby si mohla společně hrát s dětmi. Tradičním dezertem jsou Bánh trung thu tzv. „koláčky středu podzimu“, které jsou do kulatého tvaru. Kruhovitý tvar symbolizuje tvar měsíce a jednotnost rodiny.⁴³

2.2. Vietnamské organizace na území Čech

Před rokem 1989 již existovala první vietnamská organizace, která nesla název Svaz vietnamských studentů a mládeže. Tehdy se museli všichni vietnamští studenti zúčastnit této organizace. Cílem bylo sjednotit Vietnamce žijící v tehdejší Československu a předávat informace svým vrstevníkům a pomoci jim s integrací do české společnosti.⁴⁴ V roce 1999 v Praze bylo založeno sdružení Svaz Vietnamců v České republice (Hội người Việt Nam tại Cộng hòa Séc), které lze považovat za jednu z významnějších organizací pro vietnamskou komunitu. Vietnamská komunita je rozdělena na několik krajanských sdružení.⁴⁵ Tato krajanská sdružení jsou rozdělena podle místa nacházející se například v Hradci Králové, v Pardubicích, v Liberci a v dalších velkých městech po celé České republice. Snahou je zpestřit kulturní život

⁴³ Srov. *Jsmé lidé jedné země, Informace pro učitele: Vietnam* [online]. MŠMT ČR [cit. 2021-4-13]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>, s. 12.

⁴⁴ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 29-30.

⁴⁵ Srov. MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Ministerstvo Vnitřní ČR [cit. 2021-3-26]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>, s.10.

Vietnamců v ČR. Každé sdružení slaví zvlášť vietnamské svátky jako jsou již výše zmíněný vietnamský dětský den Tết Trung Thu, vietnamský mezinárodní den žen Ngày Phụ Nữ Việt Nam a další. Díky těmto sdružením se mohou Vietnamci často scházet a netráví mnoho času dojížděním do hlavního města Prahy, které je pro mnohé jedince příliš vzdálené. Vietnamci na těchto sdruženích společně spolupracují na organizaci vzniku události. Ženy se starají o jídlo a pití, předem připravují vietnamské pokrmy a výzdobu. Muži mají na starost elektroniku, zařizují pronájem prostoru nebo stěhují nábytek. Každé krajanské sdružení nabízí vlastní kroužky, které zahrnují doučování vietnamštiny nebo češtiny pro děti, taneční lekce nejen pro děti, ale i pro dospělé a další zábavné a poučné aktivity. V rámci Svazu Vietnamců se pořádají peněžní sbírky na pomoc Vietnamcům žijících jak ve Vietnamu, kde se přispívá na pomoc při přírodních katastrofách, v době chudoby či nemoci, taktéž i na území Čech, kde je přispíváno u jedinců, kteří přišli o člena rodiny, nebo se vyskytli ve finanční tísní.

O dva roky později v roce 1992 bylo založeno druhé sdružení Svaz vietnamských podnikatelů, kde je cílem podpořit aktivity vietnamských podnikatelských subjektů v České republice. Z důvodu nedostatku levné pracovní síly v ČR došlo k prudkém nárůstu pracovní migrace, a tak v roce 2008 vznikla Asociace zprostředkovatelských agentur, která dohlížela na to, zda jednotlivé zprostředkovatelské agentury neporušují zákony.⁴⁶ Další je Asociace Českých občanů Vietnamského původu, která usiluje o rozvíjení vietnamského jazyka, zachování vietnamské kultury a jejich tradic. Dnes existuje mnoho organizací, které pomáhají sdružovat příslušníky vietnamské menšiny například Klub Hanoi, Info-Dráček, Vietup, Česko-vietnamská společnost a mnoho další. Do sportovních spolků řadíme Hong Khi Dao a Vietnamsko-československý klub. Náboženské asociace jsou Vietnamský klub sympatizantů s buddhismem v EU, Společenství vietnamského buddhismu v ČR, Vietnamská misie a Vietnamské buddhistické společenství.⁴⁷

⁴⁶ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 28.

⁴⁷ Srov. Národnostní menšiny: Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. 16. 7. 2013 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>.

2.3. Neschopnost enkulturace

Vietnamci jsou známí především jako podnikatelé, kteří prodávají potraviny, levný oděv, nebo vlastní restaurace či nehtová studia. Vietnamská komunita je z pozitivního hlediska známá především svou podnikatelskou soběstačností, avšak má i negativní stránku, která zahrnuje kriminalitu, kam spadá například prodej padělaného zboží, pašování a obchodování s lidmi, krádež, hospodářské trestné činnosti, obchodování s nelegálními zbraněmi a drogami.⁴⁸ Vietnamské podnikatelé začali organizovat nelegální trhy, kde docházelo k pašování lidí, k daňovým únikům, nelegálně vyráběli a obchodovali s komoditami, jako jsou cigarety a alkohol. Také obchodovali se zbožím s falešnými ochrannými známkami například od známých světových značek Nike, Adidas, Puma a další.⁴⁹

V Evropě jsou nejvíce aktivní asijské zločinecké organizace, vietnamské a čínské skupiny. V posledních letech se zabývala Evropská Unie vietnamskou kriminalitou hlavně v oblasti obchodu s nelegálními komoditami, velké množství pěstování konopí a praní peněz. Vietnamské organizované skupiny se objevily v 90. letech ve Velké Británii a ve Francii. Od roku 2008 aktivita této skupiny se zaznamenala v Belgii a Nizozemsku. Tato nelegální činnost byla taktéž zjištěna v Německu, České republice, Polsku, Slovensku a v Maďarsku.⁵⁰

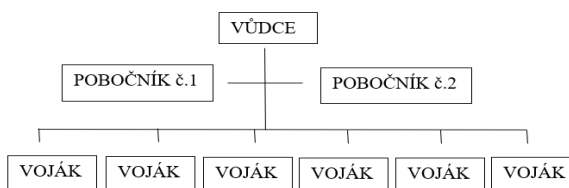
Podle Miroslava Němce jsou v České republice tři typy vietnamských zločineckých gangů. Prvním typem je ustálená skupina, kde je v čele vůdce gangu. Většinou se jedná o člověka, který na konci dvacátého století studoval v České republice nebo zbohatl při nekontrolovaném pašování tabákových výrobků, alkoholu, textilu či lidí. Na obrázku číslo 1 můžeme vidět, že vůdce má obvykle dva pobočníky, jimiž jsou jeho bývalí spolužáci či spolupracovníci a zároveň jsou i jeho společníci. Pak dále jsou součástí i vojáci tzv. ‘‘bộ đội‘‘.

⁴⁸ Srov. NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS. *Kriminální sítě ve vietnamské diaspoře případ České republiky: Případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 20.

⁴⁹ Srov. VAN DUYNÉ, Petrus C., Tomáš STRÉMY, Jackie H. HARVEY, Georgios A. ANTONOPOULOS a Klaus VON LAMPE. *The Janus-faces of cross-border crime in Europe* [online]. Hague: Eleven international publishing, 2018 [cit. 2021-4-6]. ISBN 978-94-6236-871-2. Dostupné z: http://www.cross-border-crime.net/freecopies/CCC_freecopy_2018_JanosFaces.pdf s. 126.

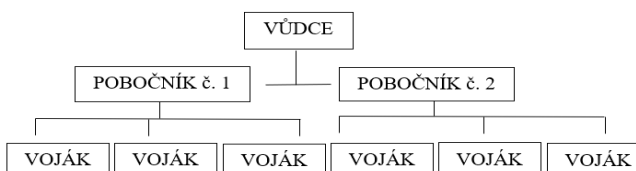
⁵⁰ Srov. NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS, 2016. Bosses, Soldiers and Rice Grains. Vietnamese Criminal Networks and Criminal Activities in the Czech Republic. *Europe-Asia Studies*. 68(3), 508-528. ISSN 0966-8136. Dostupné z: doi:10.1080/09668136.2016.1156054, s. 528.

Obrázek č.1: Schéma prvního typu zločineckého gangu

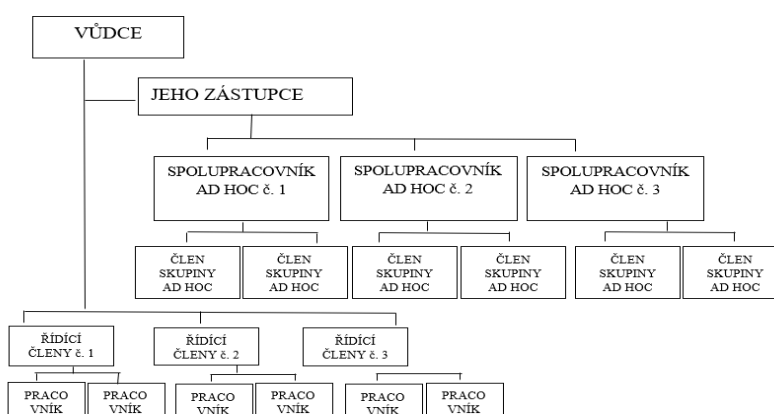
Druhý typ jsou gangy, které jsou vytvořené na rodinném principu, kde jsou členové daného gangu tvořeni příslušníky v rodině. Na obrázku č. 2 můžeme vidět, že v čele je zakladatel nebo tzv. hlava rodiny, který byl taktéž bývalým studentem a na území ČR zbohatl. Postupně pozval do Česka další členy z rodiny z Vietnamu. Pod vůdcem jsou opět pobočníci, kteří ovládají své vojáky. Vojáci mají za úkol přepravovat zboží jako jsou například cigarety, lihoviny textil apod.

Obrázek č.2: Schéma druhého typu zločineckého gangu

Třetí neboli poslední typ gangů jsou tzv. „pouliční gangy“. Na obrázku č. 3 vidíme, že v čele gangu je člověk, který je vysoce uznáván a získal svoji pozici díky své autoritě a respektu. Vůdce gangu má pod sebou své zástupce, jež řídí své spolupracovníky tzv. ad hoc a ti pak mají pod sebou další řídicí členy skupiny ad hoc. Dále existuje tzv. řídicí struktura, která zahrnuje členy, jež řídí konkrétní zločineckou buňku. Tyto gangy tvoří obvykle pět až deset lidí mající mezi sebou velmi blízký vztah.⁵¹

Obrázek č.3: Schéma třetího typu zločineckého gangu

⁵¹ Srov. NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy: aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003, s.75-78.

Pro vietnamskou kulturu je základním stavebním kamenem rodina. Obecně se klade velký důraz na pověst rodiny a všichni Vietnamci mají velkou hrdost. Vzhledem k tomu, že jsou Vietnamci v Česku menšinou, konkurence je mezi vietnamskými rodinami veliká a nastává problém v případě, když jedinec pracuje v daném státě nelegálně, což může například zahrnovat oblast sexuálních služeb, pěstování marihuany a výroba jiných omamných látek a psychoaktivních a návykových drog. V takovém případě je celá rodina vystavena hanbě, společnost ji kritizuje, zesměšňuje a zavrhuje. Češi jsou na rozdíl od Vietnamců mnohem méně vázáni na rodinu, proto ne vždy jejich činy ovlivňují pověst celé rodiny. Vietnamci jsou zodpovědní za své jednání, aby neohrozili pověst své rodiny.⁵²

2.3.1. Nelegální výroba a prodej psychotropních látek

Vietnamská menšina je kvůli médiím často spojována s nelegální výrobou a prodejem psychotropních látek. Ne každému Vietnamci se daří po finanční stránce. Kromě hlavní práce v továrnách nebo v obchodech tuto nelegální činnost Vietnamci praktikovali jako přivýdělek.⁵³ Vidina rychlého výtěžku je pro každého lákovou nabídkou.

V 90. letech bylo pro Vietnamce užívání drog sloužilo pouze jen pro zábavu, později bylo užívání drog u Vietnamců spojováno s obchodem. Z počátku byli vietnamští pašeráci opatrní, prodávali drogy pouze uvnitř ve vlastní komunitě a později začali prodávat a spolupracovat s Rusy či Albánci.⁵⁴ Od roku 2000 se rozšířilo tzv. domácí vnitřní pěstování konopí (domestic indoor growing). Tato nelegální činnost byla v České republice převážně provedena organizovanými vietnamskými skupinami a byli dodavateli marihuany. Velké vnitřní pěstování mělo významný dopad na trh s konopím v ČR a poté následovalo hromadné snižování cen konopí na trhu.⁵⁵ Celní správa České republiky zasahovala velká tržní místa v pohraniční oblasti. Tyto vietnamské

⁵² Srov. PECHOVÁ, Eva. *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*. Praha: La Strada Česká republika, o. p. s., 2007, s. 54.

⁵³ Srov. Tamtéž, s. 31.

⁵⁴ Srov. NEPUŠTIL, Pavel. *Užívání drog ve skupinách s obtížným přístupem k drogovým službám: situace v ČR: analýza informačních zdrojů*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2012. Monografie (Úřad vlády České republiky), s. 23.

⁵⁵ Srov. BĚLÁČKOVÁ, Vendula a Tomáš ZÁBRANSKÝ. *Transformation of the Marijuana Market in the Czech Republic – from Free-of-charge Outdoor Cannabis to a Competitive Market with Indoor Products* [online]. 14.4.2014 [cit. 2021-4-18]. Dostupné z: http://199757.w57.wedos.ws/wp-content/uploads/2018/09/2014_4_Belackova_Transformace-trhu.pdf, s. 383

organizované skupiny se primárně zaměřily na svoji produkci do západoevropských trhů.⁵⁶

Spousta vietnamských občanů nebyla obeznámena s tím, že v České republice se jedná o nelegální činnost. Někteří se do ciziny dostali nelegálně, a aby přečkali nepříznivé období a byli schopni zabezpečit rodinu ve Vietnamu, nemohli pracovat jinak než na černo. Za vykonání této činnosti hrozí vietnamským občanům vyhoštění ze země. Boj proti obchodování s drogami a nelegálního pěstování konopí usiloval předseda Česko-vietnamské společnosti Marcel Winter, který vyzval vietnamské občany, aby s touthle nelegální činností přestali.⁵⁷ V roce 2013 vznikla Vietnamsko-česká protidrogová liga. Snahou tohoto projektu je zamezit nelegální výrobu a prodej omamných látek.⁵⁸

2.3.2. Obchod s lidmi a převaděčství

Další temnou stránkou této menšiny je organizovaný obchod s lidmi, kde je migrantům slíben velký finanční výdělek a zajištění víz a cesty do ciziny. Migranti se stěhují do ciziny, aby mohli zajistit své rodině lepší finanční stabilitu a chtějí vytvořit lepší budoucnost pro své potomky. Nelegální pobyt nutí migranty v cizí zemi pracovat v otroctví, nebo někteří dělají prostituci, kde musejí dobrovolně poskytovat sexuální služby. Tímto způsobem splácejí svůj dluh a nemají nárok na peníze, někteří mají štěstí a obdrží alespoň malou částku mzdy. České policii se povedlo zamezit několik akcí, kde docházelo k obchodování s vietnamskými ženami, které byly nucené k prostituci. Na příklad v květnu 2004 česká policie zadržela vietnamskou skupinu, která byla obviněna za obchod s lidmi. Vietnamští obchodníci sháněli ve Vietnamu dívky na pozice servírky v restauraci a slíbili jim ubytování a zajištění trvalého pobytu v cizině. Po příletu do České republiky byly dívky nucené k prostituci s tím, že musejí ihned zaplatit obchodníkům za zajištění dokladů.⁵⁹

Masivní obchod s vietnamskými migranty se neodehrává pouze v evropských či amerických státech. Migranti migrují také i do jiných zemích Asie jako je například

⁵⁶ Srov. BĚLÁČKOVÁ, Vendula a Tomáš ZÁBRANSKÝ. *Transformation of the Marijuana Market in the Czech Republic – from Free-of-charge Outdoor Cannabis to a Competitive Market with Indoor Products* [online]. 14.4.2014 [cit. 2021-4-18]. Dostupné z: http://199757.w57.wedos.ws/wp-content/uploads/2018/09/2014_4_Belackova_Transformace-trhu.pdf, s. 387.

⁵⁷ Srov. NEPUŠTIL, Pavel. *Užívání drog ve skupinách s obtížným přístupem k drogovým službám: situace v ČR: analýza informačních zdrojů*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012, str. 23.

⁵⁸ Srov. *Vietnamsko-česká protidrogová liga* [online]. [cit. 2021-4-18]. Dostupné z: <https://www.cvs-praha.cz/ProtidrogovaLiga/>.

⁵⁹ Srov. PECHOVÁ, E. - *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*. Praha: La Strada Česká republika, o. p. s., 2007, s. 33.

Singapuru. V Singapuru často dochází i k nuceným sňatkům, kde jsou vietnamské nevěsty prodané do bohaté singapurské rodiny. Po příjezdu do Singapuru jsou tyto zahraniční nevěsty (foreign brides) závislé na manželově rodině.⁶⁰ Ve sňatku jsou často tyto nevěsty nejen fyzicky, ale psychicky týrané. Ne všechny dívky znají místní zákony a ani svá práva. Mnohdy nemohly dívky ani navštívit svou rodinu ve Vietnamu.

Tento problém se nevyskytuje pouze u vietnamské menšiny, je celosvětovým problémem. Oběťmi jsou převážně ženy a děti. Česká republika je atraktivní zemí pro mnoho států díky dobré ekonomické stabilitě a životní úrovni. V České republice se často jedná o lidi z Ukrajiny, Ruska, Běloruska, Vietnamu, Číny, Mongolska a nyní je ČR i velkým lákadlem pro africké státy jako jsou například Nigérie a Kongo.⁶¹ I české ženy jsou oběťmi obchodu s lidmi, nejčastěji končí ve Velké Británii, v Americe, anebo v Německu. Od roku 2003 Česká republika vede boje proti obchodování s lidmi a snaží se pomoc obětem této trestné činnosti.⁶² Na území České republiky je obchod s lidmi považován za trestný, jelikož v této činnosti dochází k porušování lidských práv. Obchodování s lidmi může mít různé podoby:

1. Nucená prostituce – Tato činnost nezahrnuje pouze jen nezletilé děti. Oběti musejí uspokojovat velké množství zákazníků a jsou zbaveni svobody pohybu a svobody rozhodování.
2. Domácí práce – Lidé často pracují pro bohaté rodiny a mají téměř až otrocké podmínky. Nemají dostatek jídla a času na odpočinek, mají dlouhou pracovní dobu apod.
3. Nucená práce – Často vyhrožují lidem trestem.
4. Sňatek – Obchodování s nevěstami, které pocházejí z chudších zemí.

⁶⁰ Srov. YEOH, Brenda SA; LENG, Chee Heng; DUNG, Vu Thi Kieu, 2013. Commercially arranged marriage and the negotiation of citizenship rights among Vietnamese marriage migrants in multiracial Singapore. *Asian Ethnicity*, 14.2: 139-156. Dostupné z: doi:10.1080/14631369.2012.759746, s. 142.

⁶¹ Srov. *Instrukční manuál pro sociální a terénní pracovníky: Obchod s lidmi v ČR*. [online]. MZČR [cit. 2021-5-9]. Dostupné z:

[file:///C:/Users/Admin/Downloads/instr_manual_pro_soci%3%A1ln%C3%AD_pracovn%C3%ADky%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/instr_manual_pro_soci%3%A1ln%C3%AD_pracovn%C3%ADky%20(4).pdf), s. 9-10.

⁶² Srov. Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky. *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v české republice na období 2020–2023* [online]. MZČR [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/N%C3%A1rodn%C3%AD_strategie_boje_proti_obchodov%C3%A1n%C3%AD_s_lidmi_v_%C4%8CR_na_obdob%C3%AD_2020-2023%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/N%C3%A1rodn%C3%AD_strategie_boje_proti_obchodov%C3%A1n%C3%AD_s_lidmi_v_%C4%8CR_na_obdob%C3%AD_2020-2023%20(2).pdf), s. 3.

5. Nucení k žebrotě a trestné činnosti – Oběťmi se často stávají děti, starší lidé, kteří se nedobrovolně zúčastňují kapesních krádeží nebo žebrají o peníze. Poté vybrané peníze odevzdávají svým vůdcům organizované skupiny.
6. Odjímání orgánů – Obchodování s lidmi kvůli nedostatkům orgánů.⁶³

V 90. letech byly velmi časté transfery osob tzv. přes zelenou hranici. Pojem zelená hranice je označení pro pozemní hranici a modrá hranice vyznačuje mořskou hranici. Česká republika byla jak cílovou, tak i tranzitní zemí pro přepravu převážně čínských a vietnamských migrantů do vyspělých západních zemí. Vietnamští migranti se nejprve přepravili letadlem či vlakem do Ruska, poté záleželo, jaká byla jejich cílová země. Migranti, kteří směřovali do severských států, Polska či do Německa, jejich tranzitní země byly buď Estonsko či Bělorusko. A naopak migranti, kteří směřovali do Rakouska, Česka, Francie či do Španělska, měli tranzitní zemi Ukrajinu. Například vietnamský migrant se letecky dostal do Moskvy, poté putoval přes Ukrajinu na Slovensko a poté se dostal do cílové země do České republiky. Cestování do cílové země byla plná nejistoty, migranti se báli, že během tranzitu je zadrží policie. Cesta byla velmi dlouhá zabrala i několik měsíců a také byla extrémně náročná jak po fyzické, tak po psychické stránce. Vietnamští běženci žili v extrémních podmínkách, během cesty docházelo násilí mezi migranty, anebo ženy byly obětí znásilnění. Uprchlíci, kteří v průběhu cesty přišli o doklady, často končí v nelegální výrobě cigaret, lihovin, konopí a ženy se obvykle živí prostitucí.⁶⁴

⁶³ Srov. *J sme lidé jedné země, Informace pro učitele: Vietnam* [online]. MŠMT ČR [cit. 2021-4-13]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>, s. 6-8.

⁶⁴ Srov. NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře případ České republiky: Případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009, s. 24-28.

3. Překážky integrace do společnosti

Pojem integrace je definován jako „*obousměrný proces sjednocování domácího obyvatelstva a migrantů do jedné společnosti, který na jedné straně vyžaduje přizpůsobování migrantů a na druhé straně vyžaduje vytváření podmínek pro začleňování migrantů do přijímací společnosti*“.⁶⁵ Integrace vietnamských rodin do české společnosti může být problematická v tom, že obě společnosti musí přijímat změny, které ve svém každodenním životě (ve své realitě) nezažívají. Snaha o přizpůsobení musí být jak z české, tak i vietnamské strany.⁶⁶

Podle Dušana Drbohlava musí být v rámci procesu integrace do české společnosti splněny 4 body:

- 1) Znalost českého jazyka – klade se důraz na to, aby se cizinec a jeho děti naučili jazyk
- 2) Ekonomická soběstačnost migrantů
- 3) Orientace migrantů ve společnosti – zesílit podvědomí o minoritní společnosti
- 4) Vztahy mezi migranty s majoritní společností – snaha o rozvoj vztahu mezi dvěma odlišnými společnostmi⁶⁷

Vietnamských spoluobčanům lákalo lepší ekonomické podmínky. Větší výdělek mohl zajistit finanční stabilitu pro svou rodinu ve Vietnamu a zajistit v ČR lepší zázemí pro svou rodinu, evropské vzdělání, které může zajistit dětem lepší budoucnost. Vietnamci se věnují podnikatelským aktivitám a pracují v kamenných velkoobchodech či maloobchodech, kde je jejich proces začleňování do majoritní společnosti minimální.⁶⁸

⁶⁵ Cit. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Praha: SLON, 2010, s. 83.

⁶⁶ Srov. BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii věděni.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, s. 29.

⁶⁷ Srov. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Praha: SLON 2010, s. 84.

⁶⁸ Srov. BAREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2010, s. 73.

3.1. Stereotypy majoritní společnosti

Podle teoretických studií *“je česká společnost kulturně velmi homogenní, že není nakloněná přijímání vlivů cizích migrantů a že je relativně dosti xenofobní.”*⁶⁹ Tento negativní postoj majoritní společnosti vůči cizincům je vyvolán strachem z neznámého, který vychází z nedostatku objektivních informací. Stereotypy, xenofobie a rasismus právě pramení stejně tak z této neznalosti.⁷⁰ Fobie z cizinců se vyskytuje ve všech národech.⁷¹ Mnozí mívají etnocentrický pohled, kdy je jedinec přesvědčen, že jeho kultura či rasa je nadřazená nad ostatními.⁷² Rasismus je světovým problémem, který popírá rovnocennost lidských ras. Pojem rasa není biologicky podmíněná, ale jedná se pouze o kulturní konstrukt.

V dnešní multikulturní společnosti hrají významnou roli předsudky a stereotypy. Tyto prvky jsou překážkou a nijak neusnadňují proces přijetí minoritních společností. Tyto dva termíny jsou předem zakořeněné úsudky, neměnné názory a postoje jedinců, který se přenáší napříč generacemi.⁷³ Názory a postoje jedinců jsou taktéž velmi ovlivněny médii. Zprostředkovatelé informací kvůli sledovanosti obvykle medializují temné stránky minoritní menšiny, která se dopouští nelegální činnosti například pěstování marihuany nebo pobývání na českém území nelegálně. Tímto způsobem vytváří negativní a nenávistný postoj vůči cizincům a neulehčuje proces integrace oběma společnostem. Kvůli vlivům médií jsou cizinci v očích majoritní společnosti považováni za problémové osoby.⁷⁴

3.2. Jazyková bariéra

Překážkou integrace může být i slovní, tedy jazyková bariéra. Vietnamský jazyk je od českého tak moc odlišný, že pro průběh integrace může mít negativní vliv.⁷⁵ Vietnamci nemají možnost kdy a kde se učit česky. Vietnamci jsou pracovně velmi

⁶⁹ Cit. ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006, s. 112.

⁷⁰ Srov. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník*. Praha: Portál, 1998, s. 9.

⁷¹ ŽANTOVSKÝ, Petr. *Česká xenofobie*. Praha: Votobia, s. 134.

⁷² Srov. TESAR, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007, s. 68.

⁷³ Srov. PETRUCIOVÁ, Jelena. *Jeden svět - podpora multikulturní výchovy a vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010, s. 2.

⁷⁴ Srov. HLADÍK, Jakub. *Multikulturní výchova: (socializace a integrace menšin)*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2006, s. 69.

⁷⁵ Srov. BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii věděni*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, s. 43.

vytížení. Všechn svůj čas vkládají do práce a nezbývá jim žádný prostor na studium nového jazyka. Mnozí se nenaučili jazyk, protože se chtějí vrátit do rodné země a neplánují se v cizině usadit. A proto podle nich není nutností se učit další jazyk.⁷⁶ Nemohou se naučit cizí jazyk ve svých obchodech ani přes interakce se svými zákazníky. Interakce mezi vietnamským obchodníkem a českým zákazníkem je velmi malá a krátká. Prodej většinou probíhá tak, že má zákazník volný výběr a ke společnému kontaktu dojde až u pokladny. Vietnamskému obchodníkovi stačí umět základní fráze, jako jsou pozdrav, čísla a názvy barev.⁷⁷ Ve svých kamenných obchodech někteří Vietnamci zaměstnávají i české ženy v důchodovém věku. Tyto ženy měly práci jako přivýdělek. Tyto ženy jim pomáhají s integrací do české společnosti. Během práce je učí mluvit česky a vysvětluje jim české zvyky a tradice. Vietnamské rodiny se s některými ženami natolik sblížily a vzájemně se navštěvují a pomáhají si.

Většina příslušníků starší generace nehovoří česky na dostatečné úrovni, český jazyk příliš nepoužívá a ani se ho nemají potřebu naučit, protože vždy mají někoho, na koho se můžou obrátit. Buď vietnamští přistěhovalci využívají zprostředkovatelské služby *dịch vụ*, kde tlumočníci za peníze poskytují různá poradenství. Zařizují na českých úřadech například daně, živnostenské oprávnění apod. anebo také překládají u lékařů či u soudů.⁷⁸ Častokrát tlumočníci využívají klientovi neznalosti češtiny a někdy za ně i sami rozhodují, aniž by o tom klient věděl. Jistější a levnější cesta je, že se spoléhají na své děti, které navštěvují českou školu, a tak se od nich očekává, že budou schopni v budoucnu tlumočit ve škole, na úřadech, na cizinecké policii nebo v bance.

Od roku 2009 se na základě zákona č. 379/2007 Sb. nově přijíždějící musejí učit český jazyk, aby byli schopni složit jazykové zkoušky pro získání trvalého pobytu.⁷⁹ Tato zkouška se skládá ze čtyř částí: písemná část, poslech, psaní a ústní zkouška. Zkoušku

⁷⁶ Srov. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014, s. 101.

⁷⁷ Srov. BAREŠOVÁ, Ivona, ed. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010, s. 22.

⁷⁸ Srov. MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. MVČR [cit. 2021-3-26]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>, s.10.

⁷⁹ Srov. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: SLON, 2010, s. 84.

z českého jazyka musejí složit cizinci, kteří vlastní modrou kartu Evropské Unie anebo cizinci žijící na území Čech a po 5 letech žádají o trvalý pobyt.⁸⁰

3.3. Střet odlišných světů

I přesto, že Vietnamci žijí daleko od své rodné země, se snaží zachovat vietnamské svátky, tradice a zvyky. Velký rozdíl mezi dvěma kulturami může zapříčinit vzájemné nedorozumění a nepochopení. Vietnamská kultura je založená na konfuciánském principu, kde mladší lidé projevují respekt a poslušnost vůči rodičům a starším.⁸¹ Věřili, že když se jejich potomek chová zdvořile a jeví úctu ke svým rodičům, tak stejným způsobem se bude chovat i k ostatním lidem ve společnosti. Děti nesmějí odmíknout a mluvit mohly jen tehdy, kdy byly vyzváni rodiči. O svých rodičích směly hovořit pouze pozitivně a s úctou, bez ohledu na to, zdali rodiče byli nebo nebyli přítomni.⁸² Jsou povinni zachovat čest a nepošpinit jméno rodiny. Dobře si promyslí své rozhodnutí a své činy, aby svým jednáním nevystavili svou rodinu ostudě.⁸³

Později byla vietnamská kultura ovlivněná Francouzi. „*V roce 1919 byla oficiálně zrušena konfuciánská výchova.*“⁸⁴ Do konce 19. století se ve Vietnamu užívala čínština a po francouzské kolonii přijal Vietnam latinku.⁸⁵ Během francouzské kolonizace se hlavním jazykem stala francouzština. Francouzi zavedli nový školský systém. Studium si mohli dovolit jen Vietnamci z bohatších tříd anebo ti, kteří spolupracovali s administrativní správou země.⁸⁶

3.3.1. Rodina – hlavní stavební kámen vietnamské kultury

Rodina tvořila vždy základ vietnamské společnosti, vztah mezi jednotlivými členy je velmi důležitý. Udržují pevné rodinné vztahy jak s blízkým, tak i vzdáleným okruhem

⁸⁰ Srov. *Čeština pro cizince* [online]. [cit. 2021-5-9] Dostupné z: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/a/>.

⁸¹ Srov. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014, s. 52.

⁸² Srov. *Jsme lidé jedné země, Informace pro učitele: Vietnam* [online]. MŠMT ČR [cit. 2021-4-13]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>, s. 10.

⁸³ Srov. TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013, s. 83.

⁸⁴ Cit. ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace, s.132.

⁸⁵ Srov. VASILJEV, Ivo. *Za dědictvím starých Vietů*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999. Imigrace, adaptace, majorita, s. 34.

⁸⁶ Cit. ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace, s.133.

příbuzenstva. Snaží se své rodině a příbuzným pomoci hlavně po finanční stránce. Ve vietnamské kultuře vládne patriarchát, kde hlavou rodiny je muž. Muž má za úkol zajistit bezpečí a postarat se o rodinu a žena se stará o děti a chod domácnosti. Dalším prvkem je sebeobětování pro rodinu. Rozvody ve Vietnamu nejsou tak časté, i když je vietnamská žena obětí domácího násilí, vždy se kvůli dětem obětuje, aby udržela pevné rodinné zázemí. Její rozhodnutí bývá také ovlivněné ze strany rodiny a společnosti.⁸⁷ Vietnamské ženy mají odpovědnost za udržování rodinné harmonie a zachování tzv. „tváře“ rodiny.⁸⁸ Kdyby se rozvedla, společnost by na ni nahlížela negativně a byla by považována za sobeckou, nemyslí na děti, neschopna udržet si rodinu pohromadě. Míra rozvodovosti ve Vietnamu je ve srovnání s ostatními státy relativně nízká. Nyní se rozvodovost zvýšila a už je to pouhým přežitkem.⁸⁹

Výraznou odlišností v obou společnostech je postavení členů v rodině. Například rozdílná role vietnamské a české dcery. Ve vietnamské rodině jsou oba rodiče pracovně zaneprázdnění a nejstarší dcera tak přebírá roli tzv. „druhé matky“. Stará se o své mladší sourozence, dělá s nimi úkoly a obětuje tak veškerý svůj volný čas. V české rodině se role „druhé matky“ nevyskytuje a postavení členů rodiny není takto rozděleno.⁹⁰

Každá rodina si přeje, aby měla alespoň jednoho syna. Povinností každého syna je dále rozvíjet rodokmen a nadále plnit dědičné povinnosti vůči svým předkům. Má-li rodina více synů, všechna povinnost náleží na nejstaršího. Dcera po provdání patří do manželovy rodiny. Jejím úkolem je starat se o jeho rodinu a nejlépe porodit syna. Ve velmi tradiční rodině to probíhá tak, že manželka rodí, dokud neporodí vysněného syna. Pakliže je žena neplodná, manžel má právo ji vrátit ke svým rodičům. Po rozvodu si muž směl vzít jinou manželku.⁹¹ Nyní se společnost neustále vyvíjí a pohlaví potomků již není

⁸⁷ Srov. LHOŤAN, Lukáš. *Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice*. V Pstruží 2012, s. 40.

⁸⁸ VU, Ha Song, Sidney SCHULER, Tu Anh HOANG a Trang QUACH, 2014. Divorce in the context of domestic violence against women in Vietnam, *Culture, Health & Sexuality: An International Journal for Research, Intervention and Care*. 16:6, 634-647, Dostupné z: doi:10.1080/13691058.2014.896948, s. 635.

⁸⁹ Srov. NGUYEN, Cuong; TRAN, Anh. *I Will Divorce if You Don't Give Me More Children, Especially Sons: Evidence from a Vietnam*. [online]. [cit. 2021-6-21] Dostupné z: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.231.5683&rep=rep1&type=pdf>, s. 6.

⁹⁰ Srov. BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii věděni*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, s. 74.

⁹¹ Srov. VASILJEV, Ivo. *Za dědictvím starých Vietů: Imigrace, adaptace, majorita*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999, s. 159.

tolik řešené. Další důvody, kdy žena může být poslána zpět domů, jsou například drzost, nerespektování manželovy rodiny, nevěra, lenost apod. Návrat ke své rodině je vnímán jako selhání a společnost na rodinu špatně nahlíží, protože nebyla dostatečně správně vychována.

Stolování ve vietnamské rodině funguje tak, že všichni členi rodiny usedávají k jednomu stolu. Začít jíst se smí jen tehdy, když usedne nejstarší člen rodiny a zároveň je první, kdo si jídlo nabírá. U stolu společně rodina komunikuje a konzumace jídla zabere delší dobu. Ve vietnamské kultuře, když host sní všechno jídlo, znamená to, že je nenasytý. Hostitel domu mu zpravidla nabere další jídlo do misky. I kdyby chutnalo hostu jídlo sebe víc, vždy je zvykem nechat v misce trochu rýže. Vietnamci často při jídle mlaskají, hlasitě srkají a po dobrém jídle si i říhnou.⁹² U jídla je neslušné a nehygienické smrkat. Během konzumace se nesmí bouchat hůlkami o misku rýže. Za symbol neštěstí se považují hůlky svisle zapíchnuté v misce rýže připomínající obřadní nádobu se zapíchnutými vonnými tyčinkami.

3.3.2. Oltář – nezbytný prvek každé vietnamské rodiny

Vietnamská kultura je velmi podobná kultuře čínské. Obě kultury jsou duchovně založené, věří že člověk vlastní nesmrtelnou duši a že existuje posmrtný život. Lidé věří, že zemřelí předkové mohou ovlivnit jejich současné životy negativně i pozitivně. V každé tradiční vietnamské domácnosti nesmí chybět oltář svých předků. Podle možnosti některé domácnosti má i vlastní prostor jen pro oltář, ale ve většině případech je oltář postaven na vysokém místě v obývacím pokoji. Součástí oltáře nesmí chybět porcelánová nádoba, která je plněná buď popelem, rýží nebo pískem a do toho jsou zapichovány vonné tyčinky. Dále na oltáři nechybí tři malé skleničky, které jsou pokaždé naplněné novou čistou vodou, váza s květinami, balení vonných tyčinek, podnosy nebo talíře s ovocem a láhev alkoholu.⁹³ Obřady se konají první den lunárního měsíce, na úplněk, výročí smrti, oslava lunárního nového roku, nebo před velkou událostí například cestování, důležitá zkouška ve škole apod.

⁹² Srov. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998, s. 88-89.

⁹³ Srov. VASILJEV, Ivo. *Za dědictvím starých Vietů: Imigrace, adaptace, majorita*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999, s. 168.

Mùng mốt (1. den v lunárním měsíci) a Rằm (15. den v lunárním měsíci – úplněk), v těchto dnech je obřad vykonáván jednodušeji. Při každém obřadu je povinnost měnit ve skleničkách novou a čistou vodu. Na oltáři nesmí chybět ovoce v lichém počtu, puget bílých nebo žlutých chryzantém. A nakonec se zapálí vonné tyčinky, které jsou taktéž v lichém počtu.

Giỗ (výročí úmrtí) v tento den se dělá hostina jako připomínka na zesnulého člena rodiny. Hostina je menší než na lunární Nový rok. Na počest se na oltář dává i portrét zesnulého. Je to vžitá tradice a starší lidé v pokročilém věku si nechávají vyfotit portrét na tuto událost. Podle vietnamských tradic se na oltáři neuctívá manželky rodina, pouze jen předci a rodina manžela. V dnešní době se však tato tradice málo dodržuje a uctívají se i členové manželky rodiny. Pohřeb ve Vietnamu bývá velmi nákladný, a tak mnozí si během života na něj šetří anebo se na to skládají jejich potomci. Pohřební barvou není černá jako v evropských zemích, ale bílá. Rodina a nejbližší příbuzní se oblékají do bílých plášťů. Vzdálení příbuzní nosí oblečení v černé barvě s bílým šátkem na hlavě. V současné době pomocí moderní technologie může být pohřeb dokumentovaný, rodina si najímá fotografa a videokameramana. Mnozí Vietnamci si nechají na zakázku vypálit CD na památku. Dělá se to proto, aby mohli záznam vidět i ti členové rodiny, kteří se nemohli dostavit na pohřeb.

Problematika uctívání ve vietnamských rodinách může být prohloubena tzv. anonymní typizací, tedy vytváření si vztahu ke svým předchůdcům. Tento fakt významně ovlivňuje realitu každodenního života a může docházet do jisté míry i k obětování života pro dobro budoucí generace.⁹⁴

První výročí úmrtí má vždy větší význam než ty další. Pohřeb ve Vietnamu probíhá tak, že v den smrti oznámí vietnamská rodina věstci smrt příbuzného. Druhý den určí nejvhodnější čas na obřad. Po obřadu se přesune tělo zesnulého na místo posledního odpočinku. Táng 3 ngày (třídenní smutek) se rodina loučí se svým zesnulým. V průběhu smutečných dnů se na oltáři mění chod třikrát za den. Tyto chody mají doprovázet zesnulého do posvátného místa Suối vàng v českém překladu „zlatý potok“, kde odpočívá jeho duše. Táng 49 ngày nejbližší rodina drží smutek po dobu 49 dní od smrti. Vyhybají

⁹⁴ Srov. BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, s. 39.

se sociálním událostem jako jsou svatby, oslavy a další. Táng 100 ngày při stodenním obřadu ukládá rodina dotyčného k věčném odpočinku, kdy duše zesnulého doputovala ke „zlatému potoku“. Po 5 letech se rozkope hrob a stěhují se pozůstatky zesnulého do rodinné hrobky. Velký důraz se klade na dodržení všech obřadů a správné pohřbení zesnulého. Pokud tomu tak rodina neučiní, duše zemřelého bloudí po světě a nemůže putovat do posvátného místa.⁹⁵ Pro ztracené duše, mají Vietnamci vlastní svátek Trung Nguyen (Den zbloudilých duší). Slaví se 15. den v 7. měsíci podle lunárního kalendáře. V tento den se vracejí na zem duše, které stále nepřešly do posvátného místa. Na oltáři rodina připraví hostinu, aby pohostili ztracené duše, které musí dosáhnout míru a dále nebloudit po světě a přestat škodit lidem.⁹⁶

Tết Nguyên Đán (vietnamský Lunární Nový rok). Tento svátek se slaví ve stejný den jako čínský lunární nový rok, mezi 21. lednem a 20. únorem.⁹⁷ Datum je určen podle toho, kdy je měsíc v novu 1.1. podle lunárního kalendáře. Na Tết Nguyên Đán se schází celá rodina, členové rodiny se vracejí domu ze vzdálených míst. Vracejí se studenti, členové, kteří se stěhovali za prací do jiných měst, i někteří việť kiêu se vrací na tyto svátky do Vietnamu. Všichni členové rodiny se scházejí u rodičů a v další dnech navštěvují zbytek rodiny. Výzdoba domu během svátku, nesmí chybět rozkvetlá broskvoň, která je oblíbená spíše na severu Vietnamu, či meruňka, která je oblíbená na jihu Vietnamu.⁹⁸ Před novým rokem se snaží Vietnamci splatit dluh, aby mohli s čistým štítem začít nový rok.

V tomto dni musí být před oltářem připravena kompletní hostina, která se skládá z bánh chung (slaná rýžová kostka zabalená v banánovém listě), giò (vietnamská šunka), vařený kohout vcelku, xôi (lepkavá rýže), sušené i čerstvé ovoce, váza se žlutými chryzantémy, láhev alkoholu, polévka z bambusových výhonků, a nakonec nesmějí chybět dary, které se posílají svým předkům. Dary jsou například falešné peníze, papírové domy či auta apod. Tyto dary se poté pálí a tím se posílají předkům. Po obřadu se stane tato hostina požehnanou a vietnamská rodina ji konzumuje, aby měla lộc tzv. požehnání

⁹⁵ Srov. TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013, s. 83.

⁹⁶ Srov. BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORA VCOVÁ. *Festivity jako ukazatel identity a společenského směřování: diverzita etnických menšin*. Praha: Agora, 2019, s. 412.

⁹⁷ Srov. BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORA VCOVÁ. *Festivity jako ukazatel identity a společenského směřování: diverzita etnických menšin*. Praha: Agora, 2019, s. 410.

⁹⁸ Srov. ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006, s. 60-61.

do nového roka. Starší členy rodiny obdarovávají děti červenou obálkou lì xì. V těchto obálkách jsou uloženy tzv. šťastné peníze. Po slavnostní večeři Vietnamci obvolávají své příbuzné. Dalším zvykem je Xông đất (pokřítit zem). Důležitá je první návštěva rodiny po novém roce. Jelikož člověk, který první vkročí do domu rozhoduje, zda do té domácnosti přinese štěstí či smůlu. Zpravidla se jedná o člověka, který je zdravý, úspěšný, má dobré znamení (podle čínského horoskopu) a v průběhu minulého roku mu nezemřel člen rodiny. Některé rodiny si pro jistotu objednávaly prvního návštěvníka.⁹⁹ Na závěr o půlnoci je tradicí pálit ohňostroje a petardy, které původně měly zahánět zlé duchy a démony.

Dalším významným vietnamským svátkem je Svátek ducha rodinného krbu Ông Táo về trời.¹⁰⁰ Tento svátek se slaví před vietnamským lunárním novým rokem 23. den 12. měsíce podle lunárního kalendáře. Tento svátek vychází z legendy o dvou mužích a jedné ženě. Legenda začíná tím, že jednoho dne se manželský pár silně pohádal a žena muže opustila. Manžel začal svých činů litovat a rozhodl se manželku vyhledat. Během hledání se vzdal majetku a stal se bezdomovcem. Jak čas plynul, žena založila novou rodinu. Po věčném hledání se oba manželé opět shledali. Pohostila ho a poté ho ukryla před jejím současným manželem do kupy slámy. Hromada slámy začala hořet a manželka se pokusila svého bývalého manžela zachránit. Mezitím se vrátil domů současný manžel, viděl, co se děje a skočil do hromady slámy také, aby zachránil svou manželku. Pán nebes ông Ngọc Hoàng viděl, jak všichni tři žili uspořádaně a měli se vzájemně rádi, a tak je proměnil v Táo Quân.¹⁰¹

Druhý oltář se nachází v kuchyni, kde sídlí takzvaně rodinný duch, který hlídá domov. Ten každý rok opouští domov, aby vzkázal nejvyšší bytosti taoistického nebe Pánu nebes ông Ngọc Hoàng, jak se té rodině daří, jak hospodaří, zda koná dobré či špatné skutky.¹⁰² Na tento den si rodina kupuje kapra, kterého následně vypouští do řeky, aby se mohl Táo Quân vydat na cestu do nebes. Každý rok se vysílá na

⁹⁹ Srov. VASILJEV, Ivo. *Za dědictvím starých Vietů: Imigrace, adaptace, majorita*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999, s. 170.

¹⁰⁰ Srov. TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013, s. 85.

¹⁰¹ Srov. *Lễ cúng ông Công ông Táo như thế nào là chuẩn nhất*. [online]. [cit. 2021-5-9] Dostupné z: <https://phumyexpress.vn/le-cung-ong-cong-ong-tao-chuan-nhat/>.

¹⁰² Srov. VASILJEV, Ivo. *Za dědictvím starých Vietů: Imigrace, adaptace, majorita*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999., s. 172.

vietnamské televizní stanici VTV4 satirická komedie s názvem Táo Quân, kde vtipným způsobem shrnují události, které se děly během roku. Pořad je velmi oblíbený a je jeden z nejsledovanějších, sledují ho Vietnamci ze všech koutů světa. Hostina na tento den se skládá z misky rýže, soli, canh mọc (vietnamská polévka) a restované zeleniny, taktéž nesmí chybět nem (smažené jarní závitky), xôi (lepková rýže) a vařené vepřové maso.¹⁰³

¹⁰³ Srov. *Lễ cúng ông Công ông Táo như thế nào là chuẩn nhất*. [online]. [cit. 2021-5-9] Dostupné z: <https://phumyexpress.vn/le-cung-ong-cong-ong-cao-chuan-nhat/>.

4. Pozitivní stránka integrace

Průběhu pobytu v cizině, se mohou jedinci akulturovat. Akulturaci můžeme definovat jako sociální proces, kde jednotlivec, který se přestěhoval do cizí země, přijímá místní kulturní prvky. Během dlouhodobého pobytu se většina migrantů kulturně asimiluje. Asimilace je postupné začleňování do majoritní společnosti a někteří poté kulturní prvky z předešlé země ztrácejí.¹⁰⁴

Většina Vietnamců, kteří žijí na území ČR poměrně delší dobu, již přijala i některé české svátky. Jedním z velmi oblíbených svátků jsou Vánoce. Během vánočních svátků vietnamští obchodníci stále pracují. Na Vánoce taktéž zdobí vánoční stromeček, kde nechybí dárky pro děti. Dnes si Vietnamci také na Štědrý večer připravují tradiční české pokrmy jako je například smažený kapr, řízky a známý český bramborový salát.¹⁰⁵ Na stole taktéž nechybí pár vietnamských pokrmů jako jsou například vietnamské smažené závitky. V některých domácnostech si pečou i vlastní cukroví, ale většinou je dostávají od sousedů nebo od českých přátel a výměnou je obdarovávají jarními závitky.

Nyní se mladí Vietnamci snaží dostat vietnamskou kulturu a gastronomii do povědomí české společnosti. Vytváří různé gastronomické festivaly jako jsou Ochutnej Vietnam a Banana Fest. Na těchto akcích můžou čeští návštěvníci poznat nejen vietnamskou kulturu i gastronomii. Události doprovází živá hudba a nechybí nabitý kulturní program. Dnes je Vietnam řazen mezi velmi oblíbené cestovatelské destinace. Mezi Čechy roste velký zájem o bohatou vietnamskou kulturu a pestrou gastronomii. Mezi české favority vietnamské gastronomie patří známá polévka Phở, smažené jarní závitky Nem a Bún bò Nam Bò.

4.1. Snaha začlenění ze strany majoritní společnosti

Vietnamská etnická skupina tvoří značnou část české popularity. Tato minorita dlouhou dobu usilovala o oficiální státní uznání. První snaha o oficiální národnostní uznání se datuje kolem roku 2007, kdy o uznání požádal Svaz Vietnamců v ČR. Pozitivním krokem od majoritní společnosti pro vietnamskou minoritu bylo to, že na

¹⁰⁴ Srov. PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada), s. 55-56

¹⁰⁵ Srov. UHEREK, Zdeněk, Zuzana KORECKÁ a Tereza POJAROVÁ. *Cizinecké komunity z antropologické perspektivy: vybrané případy významných imigračních skupin v České republice*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2008, s. 196

začátku července v roce 2013 oficiálně uznala vietnamskou minoritu za národnostní menšinu. Česká vláda jmenovala RNDr. Huu Uyen Pham, CSs. členem Rady.¹⁰⁶ Národnostní menšina je společenství občanů ČR, kteří působí na území Čech. Odlišují se od ostatních například etnickým původem, historií, náboženstvím, kulturou, tradicemi a jazykem.¹⁰⁷ Do české národnostní menšiny řadíme například Romy, Poláky, Slováky, Němce, Ukrajince, Vietnamce, Rusy a další. Uzané menšiny mají nárok na státní podporu rozvoje jejich kultury a jazyka. Příslušníci národnostní menšiny mohou svůj jazyk využívat v úředním styku či při jednání před soudem. Dále mají právo se vzdělávat v jazyce národnostní menšiny.¹⁰⁸ Výuka v národnostním jazyce lze provést v obcích, kde se vyskytuje vysoký počet národnostní minority. Příslušníci národnostní menšiny hlásí státní příslušnost k jiné národnosti, ale zároveň jsou i občani České republiky a díky tomu se cizinci snáz začleňují do české společnosti. Vietnamská menšina je hned po Ukrajině a Slovensku třetí nejpočetnější etnická skupina cizinců žijící v České republice.¹⁰⁹ „Nejvyšší koncentraci Vietnamců zaznamenává Praha 4. Jejíž území je spjato s provozem vietnamských tržnic, a to již od počátku 90. let“.¹¹⁰

Dalším pozitivním krokem od majoritní společnosti je dvojí občanství. Vietnamští spoluobčané, kteří žádali o české občanství, se museli svého původního vzdát, jelikož do roku 2013 nebylo povoleno vlastnit dvojí občanství. Od roku 2014 nový zákon o státní občanství.¹¹¹ V případě by se Vietnamec vzdal vietnamského občanství zkomplikovalo cestu do své rodné země. Museli si vyžádat turistické vízum.¹¹² České státní občanství lze získat narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením dítěte na území ČR, prohlášením nebo udělením. Aby mohl cizinec žádat o české občanství, musí mít trvalý

¹⁰⁶ Srov. Národnostní menšiny: Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2021-2-23]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>.

¹⁰⁷ Srov. Zákon č. 273/2001 Sb. O právech příslušníků národnostních menšin tyto národnostní menšiny. [online]. [cit. 2021-4-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273#cast1>

¹⁰⁸ Srov. REZNIK, Sylva. Defining National Minority under Czech Law. *JEMIE* [online]. 2018 [cit. 2021-5-13]. Dostupné z:

https://www.ecmi.de/fileadmin/redakteure/publications/JEMIE_Datens%C3%A4tze/JEMIE_Datens%C3%A4tze_2018/Reznik.pdf, s. 7-8.

¹⁰⁹ Srov. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, s. 7.

¹¹⁰ Cit. Tamtéž, s. 7.

¹¹¹ Srov. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014, s. 95.

¹¹² Srov. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: SLON, 2009, s. 193-194.

pobyt v ČR nejméně po dobu 5 let¹¹³ To, že cizinec získal občanství, neznamená automaticky, že se v dané společnosti plně integroval.¹¹⁴

4.2. Integrace vietnamských dětí do české společnosti

Po roce 1989 vyrůstá tzv. druhá generace Vietnamců, kterým se také říká banánové děti.¹¹⁵ Termín banánové děti je označení pro druhou a třetí generaci Vietnamců žijící v České republice. Význam termínu banánové dítě je fakt, že kůže má barvu žlutou, ale uvnitř je člověk bílý, jako banán.¹¹⁶ Zvenku vypadá jako Asiat, ale jeho způsob myšlení a chování je evropský. Některé banánové děti mají pocit, že žijí tzv. ve „dvoj světě“. Žijí ve dvou kulturách, které jsou velmi rozdílné. Jejich život je rozdělen na dva světy, škola a rodina. Ve škole hovoří česky a posléze doma s rodiči přecházejí na vietnamštinu. Život ve „dvojím světě“ přináší také problémy v rodině. Jedním problémem může být například vztah vietnamské dcery s českým přítelem. Průběh přijetí českého partnera trvá o trochu déle, jelikož většina vietnamských rodičů chce, aby si jejich dítě vybralo za svého životního partnera Vietnamce.¹¹⁷ Budoucí přítel či přítelkyně stejného původu je pro vietnamskou rodinu přijatelnější z těchto důvodů: vyrůstali ve vietnamské kultuře a existuje vzájemná empatie, bojí se, že jejich budoucí potomci ztratí vietnamské kořeny, obě rodiny mají společný jazyk a mohou mezi sebou snadno komunikovat. Banánové děti si neustále kladou otázku, kým vlastně doopravdy jsou, zda se více cítí jako Čech nebo jako Vietnamec a přemýšlejí nad tím, jaká kultura je pro ně vlastně bližší.¹¹⁸

Integrace do české společnosti může být pro Vietnamce snazší, pokud jsou již od mala vychovávaní v České republice, tudíž zvyky a tradice v české společnosti

¹¹³ Srov. TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013, s. 53.

¹¹⁴ Srov. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Praha: SLON, 2010, s. 95.

¹¹⁵ Srov. BAREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010, s. 74.

¹¹⁶ Srov. SEEBERG, Marie Louise a Elžbieta M. GOŹDZIAK. *Contested Childhoods: Growing up in Migrancy: Migration, Governance, Identities* [online]. Spinger Nature, 2016 [cit. 2021-4-28]. ISBN 978-3-319-44610-3. Dostupné z: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/28111/1001883.pdf?sequence=1>, s. 121.

¹¹⁷ Srov. NGUYEN JIRÁSKOVÁ, Duong. *Dvojitý život banánových dětí*. *Aktuálně.cz* [online]. 4.2.2008 [cit. 2020-8-21]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/nguyen-thi-thuy-duong.php?itemid=2602>

¹¹⁸ Srov. LACINOVÁ, Lenka, Stanislav JEŽEK a Petr MACEK. *Cesty do dospělosti: psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků*. Brno: Masarykova univerzita, 2016, s.110.

pochytávají jednodušeji a učí se celkové struktuře společnosti mnohem rychleji a lépe, vzhledem k tomu, že jim pomáhají nejen spolužáci, kamarádi a české babičky, ale i společnost sama. Utváření osobnosti tedy probíhá odlišně u vietnamských dětí, které žijí od mala v ČR, a u dětí, které jsou z Vietnamu do zahraničí přivedeny.¹¹⁹ Děti, které se narodily v České republice, ovládají český jazyk, ale často mají problém s vietnamštinou.¹²⁰ Český jazyk je pro většinu banánových dětí bližší než vietnamština, jelikož ji častěji užívají, například ve škole. Vietnamské děti se spolu baví převážně česky nebo míchají češtinu a vietnamštinu dohromady. Postupem času ztrácejí blízký vztah k vietnamštině a mnozí vnímají učení vietnamštiny jako trest. V některých rodinách to funguje tak, že rodič mluví na děti vietnamsky a dítě odpovídá rodičům česky. Jsou tu i výjimky, kdy děti zvládají oba jazyky perfektně, a naopak jsou tu i tací, kteří nezvládají ani jeden jazyk perfektně

Vietnamská jména bývají pro Čechy často velmi obtížná na výslovnost. Většina Vietnamců přijímá česká jména. Výběr českých jmen bývá často podle stejného počátečního písmena ve jméně (Tuan – Tomáš) nebo na základě zvukové podobnosti (Ha – Hanka).¹²¹ Jména si vybírají sami, nebo jim je někdo přidělí (české chůvy, učitelky ve školách, kolegové z práce apod.).

4.2.1. Školní prostředí

Vzdělání je jeden ze způsobů, jak ulehčit proces adaptace cizinců do majoritní společnosti.¹²² Průběh integrace do české společnosti je rozdílný mezi vietnamskými dětmi, které se narodily na území Čech a mezi dětmi, které přiletěly do ciziny v pozdějším věku.¹²³ Děti narozené v České republice se snadněji integrují do české společnosti, jelikož v ní od mala vyrůstají (měly české chůvy a navštěvovaly české školy). Od malička

¹¹⁹ Srov. BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, s. 53.

¹²⁰ Srov. ŠIMKOVÁ Svatava., a Jiří ZAJÍC. *Na křižovatce kultur, aneb, Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi*. NIDM, Praha 2010, s. 16.

¹²¹ ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006, s.124.

¹²² Srov. PETRUCIOVÁ, Jelena. *Jeden svět – podpora multikulturní výchovy a vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010, s. 83.

¹²³ Srov. UHEREK, Zdeněk, Zuzana KORECKÁ a Tereza POJAROVÁ. *Cizinecké komunity z antropologické perspektivy: vybrané případy významných imigračních skupin v České republice*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2008, s. 203-204.

vyrůstaly v českém prostředí a pro mnohé je vietnamská kultura vzdálenější nežli česká.¹²⁴

Ve Vietnamu není zavedená povinná školní docházka. Studium si mohli dovolit jen ti, kteří mají peníze. Spousta vietnamských občanů mají kvůli nedostatku financí pouze základní či střední vzdělání. Rodiče vietnamských dětí kladou velký důraz na vzdělání.¹²⁵ Pro lepší vzdělání pro jejich potomky jsou rodiče ochotni investovat nemalou částku peněz. Chtějí, aby děti měly větší možnosti pro získání lepší práce a měly lepší život, než mají oni. Rodiče, kteří jsou finančně stabilní, platí dětem doučování nebo prestižní kroužky. Vietnamské děti ve školách obvykle dosahují průměrných i nadprůměrných výsledků a navštěvují víceletá gymnázia. Vietnamští rodiče si přejí, aby jejich děti měly vysokoškolské vzdělání. Nejlépe, aby studovaly obory s právnickým, medicinským či ekonomickým zaměřením.¹²⁶ Jednou z motivací vietnamských dětí je možnost vybrat si lepší profesi a nemuset pracovat v kamenných obchodech jako jejich rodiče.¹²⁷ Ve volném čase se vietnamské děti učí, hrají hry, nebo pomáhají rodičům v obchodě. Práce v obchodě či v restauraci má vést děti k pracovnímu duchu, aby si vážily peněz a naučily se s nimi hospodařit. O velkých letních prázdninách děti převážně pomáhají rodičům v obchodech. Rodiny, které mají finanční prostředky, posílají své děti na prázdniny do Vietnamu, aby se naučily mluvit vietnamsky a poznaly vietnamskou kulturu.

Velký respekt a úctu projevují Vietnamci ke svým učitelům. Povolání učitele je Vietnamu vysoce uznávaná a vážená profese.¹²⁸ Pro učitele mají i vlastní svátek Vietnamský Den učitelů, který se slaví 20. listopadu. Tento den je věnován všem vietnamským učitelům. Studenti obvykle navštěvují své současné i bývalé učitelé, které obdarovávají kytkami či drobnými dary.¹²⁹ Tímto způsobem jim studenti děkují za jejich

¹²⁴Srov. LACINOVÁ, Lenka, Stanislav JEŽEK a Petr MACEK. *Cesty do dospělosti: psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků*. Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 103.

¹²⁵ Srov. ŠIMKOVÁ Svatava., a Jiří ZAJÍC. *Na křižovatce kultur, aneb, Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi*. NIDM, Praha 2010, s. 16.

¹²⁶ Srov. UHEREK, Zdeněk, Zuzana KORECKÁ a Tereza POJAROVÁ. *Cizinecké komunity z antropologické perspektivy: vybrané případy významných imigračních skupin v České republice*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2008, s. 194.

¹²⁷ Srov. BAREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, s. 27

¹²⁸ Srov. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998, s. 88.

¹²⁹ Srov. BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Festivity jako ukazatel identity a společenského směřování: diverzita etnických menšin*. Praha: FHS UK, 2019. Agora, s. 413.

vykonanou práci, lásku, ochotu a trpělivost v průběhu studia. V tento den se ve školách pořádají hudební a taneční akce, kde studenti vystupují.

4.2.2. České ženy, které vychovaly vietnamské děti

Vietnamští rodiče jsou pracovně velmi zaneprázdnění. Bývají v práci sedm dní v týdnu od rána do večera a pracují i o svátcích. Nemají čas na své děti, a tak je posílají na hlídání k českým chůvám, babičkám nebo tetičkám. Najímali si převážně ženy v důchodovém věku, které byly za vykonanou práci drobně placené. Tato práce nebyla jejich hlavním zdrojem příjmu. Některé ženy později hlídaly i zadarmo. Tyto ženy vychovávaly a staraly se o vietnamské děti jako o vlastní. Většina vietnamských dětí měla a stále má bližší vztah k české babičce nežli ke své vietnamské babičce. Vietnamské děti si hrály i s jejími českými vnoučaty a společně prožívaly dobrodružství. Jsou součástí důležitého období formování české kulturní identity. Díky nim mluví vietnamské děti lépe česky než vietnamsky. Tyto ženy pomohly vychovat generaci mladých Vietnamců a Vietnamek.¹³⁰ Naučily děti hovořit plynule česky, jíst české jídlo a poznat českou kulturu. České babičky vyzvedávaly vietnamské děti ze školky nebo ze školní družiny. Po škole jim pomáhaly s domácími úkoly. Děti bývaly u nich doma až do pozdějších hodin, než si pro ně po práci přijeli rodiče. Některé děti byly u nich i o víkendu, kdy rodiče jezdili do Sapy pro zboží. Děti prožily pravé české dětství a díky těmto ženám se snáze integrovaly do české kultury. Vietnamská rodina s českou rodinou si vytvořily mezi sebou hezký a pevný vztah. Dodnes jsou někteří stále v kontaktu, vzájemně se navštěvují a zvou se na rodinné události či oslavy.

4.3. Vietnamská komunita během pandemie

Na začátku roku 2020 vypukla velká virová pandemie covid19. Tato krize byla pro každého po všech stránkách velmi náročná. Během pandemie se vietnamská komunita spojila a vietnamští dobrovolníci začali šít roušky. Vznikla iniciativa #vietnamcipomáhají, která vznikla ve spojení s Czech Viet s.r.o. a s dalšími vlivnými Vietnamci žijícími v ČR. Je to jeden ze způsobů, jak se spojila vietnamská komunita

¹³⁰ Srov. ASI.JATKA. České babičky. Ženy, které pomáhaly vychovávat celou generaci mladých Vietnamců. *Lidovky.cz* [online]. 16.1.2019 [cit. 2020-7-23]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/lide/asi-jatka-ceske-babicky-zeny-ktere-pomahaly-vychovavat-celou-generaci-mladych-vietnamcu.A190103_202217_lide_ssu.

s českou společností.¹³¹ Ušité roušky věnovali vietnamští občané do fakultních nemocnic a tam, kde byly potřeba. Mezi komunitami se konaly taktéž i peněžní sbírky. Vybrané peníze poté putovaly do nemocnic k zakoupení plicních ventilátorů. Mimo šití roušek vietnamští spoluobčané ve svých obchodech rozdávali zdarma občerstvení zdravotníkům, policistům, hasičům i vojákům.¹³² Vietnamská komunita funguje tak, že i v těžkých chvílích se všichni rychle semknou, snaží se najít společné řešení a co nejrychleji zajistit pomoc bez ohledu na rozdílnost etnického původu.

¹³¹ Srov. *Vietnamci pomáhají* [online]. 2020 [cit. 2021-6-12]. Dostupné z: <https://www.vietnamcipomahaji.cz/>.

¹³² Srov. DAŇKOVÁ, Magdaléna. Vietnamci v Česku stále pomáhají, jen jsou méně slyšet. Mnozí přišli o podnikání. *Aktuálně.cz* [online]. 4.4.2021 [cit. 2021-6-12]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/vietnamska-komunita-pomaha-porad-je-ale-mene-slyset-mnozi-pr/r~0b59cd948e1811eba22aac1f6b220ee8/>.

ZÁVĚR

Obor Transkulturní komunikace se zabývá komunikací napříč různými kulturami. Měli bychom dojít ke kulturní relativismu, který nám vysvětluje, že každá kultura je výjimečná a je třeba je pochopit a navzájem se mezi nimi učit. V této bakalářské práci byla popsána vietnamská menšina a problematika její integrace do české společnosti. Vysvětleny byly odlišnosti obou kultur, proč je vietnamská společnost sociálně uzavřená a jak velký důraz klade na pověst své rodiny.

Většina Vietnamců se stěhuje do České republiky za vidinou velkého finančního výdělků. Vietnamští obchodníci jsou známí převážně svou pracovitostí. Jsou zvyklí obětovat svůj veškerý osobní život, aby zajistili lepší podmínky pro svou rodinu v České republice, ale i pro rodinu ve Vietnamu. Kvůli pracovnímu vytížení a nízké interakci s majoritní společností je pro Vietnamce velmi těžké naučit se nový jazyk. Spoléhají tak na své děti, anebo na zprostředkovatelské služby.

Vietnamská komunita je sociálně velmi uzavřená. Jejich kulturní život se odehrává pouze okolo vietnamské komunity, téměř nikdy se nezapojují do akcí, které pořádá česká společnost. Ve své komunitě slaví například Lunární Nový rok, vietnamský dětský den Tết Trung Thu, vietnamský mezinárodní den žen Ngày Phụ Nữ Việt Nam a další. Vietnamští obyvatelé vše řeší v malém okruhu a ve své komunitě, protože nevěří českým institucím. Velkou bariérou je také odlišný jazyk. Vietnamská menšina je taktéž známá po kriminální stránce, která zahrnuje pěstování marihuany či obchodování s lidmi. Temná stránka minority vytváří negativní názor a postavení majoritní společnosti a neusnadňuje proces přijetí minority do společnosti. Názory a postoje jedinců jsou přenášeny napříč generacemi a taktéž jsou výrazně ovlivněny médii, které sdílejí pouze negativní informace.

Pro Vietnamce je důležitým prvkem rodina. I přesto, že žijí daleko od své rodné země, snaží se zachovat své tradice, zvyky a svátky. Udržují pevné rodinné vztahy a snaží se finančně pomoci svým příbuzným ve Vietnamu. Vietnamská kultura klade důraz na respekt vůči rodičům, starším a svým předkům. Chovají se tak, aby nepošpinili jméno rodiny a nevystavili ji ostudě. V každé rodině nesmí chybět oltář, kde uctívají své předky. Narozdíl od české kultury, kde si jsou obě pohlaví rovná, vietnamská kultura preferuje syny, aby mohli dál rozšiřovat rodokmen. Postavení dcery bývá podobné matce, kdy se

musí starat o své sourozence. Vietnamské rodiny se začleňují do české společnosti snadněji díky svým potomkům. Druhá a třetí generace Vietnamců navštěvuje české školy. Děti jsou v kontaktu s českou kulturou a snáze se do společnosti integrují. Kromě školního prostředí děti navštěvují chůvy, tedy české babičky a tetičky. Ty jim výrazně dopomohly k celkové adaptaci.

Pozitivním krokem majoritní společnosti bylo oficiální uznání vietnamské komunity za národnostní menšinu v ČR v roce 2013. Díky tomuto statusu má vietnamská komunita nárok na státní podporu rozvoje jejich kultury a jazyka. Dále od roku 2014 smějí vietnamští obyvatelé vlastnit dvojí občanství. Pozitivním krokem minoritní společnosti pro českou společnost byla pomoc v době pandemie v podobě šití roušek. Taktéž vybírali peníze pro zakoupení plicních ventilátorů do českých nemocnic.

Seznam použité literatury:

1. BAREŠOVÁ, Ivona, ed. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7.
2. BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.
3. BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ, ed. *Festivity jako ukazatel identity a společenského směřování: diverzita etnických menšin*. Praha: FHS UK, 2019. Agora (Univerzita Karlova). ISBN 978-80-7571-009-3.
4. BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity v české společnosti*. Praha: Ermat, 2006, 411 s. ISBN 80-903086-7-8.
5. ČERNÍK, Jan. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturální inspirace. ISBN 80-7319-055-9.
6. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Praha: SLON, 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-039-1.
7. FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: SLON, 2014. ISBN 978-80-7419-174-9.
8. HLADÍK, Jakub. *Multikulturální výchova: (socializace a integrace menšin)*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. ISBN 80-7318-424-9
9. JAKOUBEK, Marek a HIRT, Tomáš. *Romové: kulturologické etudy: (etnopolitika, příbuzenství a sociální organizace)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004.
10. LACINOVÁ, Lenka, Stanislav JEŽEK a Petr MACEK *problémy, ed. Cesty do dospělosti: psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8400-1.
11. LHOŤAN, Lukáš. *Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice*. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2012. ISBN 978-80904932-2-3.
12. NEPUSTIL, Pavel. *Užívání drog ve skupinách s obtížným přístupem k drogovým službám: situace v ČR : analýza informačních zdrojů*. Praha: Úřad vlády

České republiky, c2012. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-7440-072-8

13. NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy: aktuální vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003. ISBN 80-7317-026-4.

14. NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře případ České republiky: Případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009. ISBN 978-80-86506-82-1.

15. PECHOVÁ, Eva. *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování-La Strada* Česká republika, o. p. s., 2007.

16. PETRUCIOVÁ, Jelena. *Jeden svět - podpora multikulturní výchovy a vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010. ISBN 978-80-7368-874-5.

17. PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3069-1.

18. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: SLON, 2009. ISBN 978-80-7419-023-0.

19. UHEREK, Zdeněk, Zuzana KORECKÁ a Tereza POJAROVÁ. *Cizinecké komunity z antropologické perspektivy: vybrané případy významných imigračních skupin v České republice*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2008. ISBN 978-80-87112-12-0.

20. ŠIMEČKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6.

21. ŠIMKOVÁ Svatava., a Jiří ZAJÍC. *Na křižovatce kultur, aneb, Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi*. Praha: NIDM, 2010. ISBN 978-80-86784-91-5.

22. ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-285-8.

23. TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-097-9.

24. TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0376-6.
25. VASILJEV, Ivo. *Za dědictvím starých Vietů: Imigrace, adaptace, majorita*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 1999. ISBN 80-85010-19-4
26. ŽANTOVSKÝ, Petr. *Česká xenofobie*. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-044-5.

Internetové zdroje:

1. ASI.JATKA. České babičky. Ženy, které pomáhaly vychovávat celou generaci mladých Vietnamců. *Lidovky.cz* [online]. 16.1.2019 [cit. 2020-7-23]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/lide/asi-jatka-ceske-babicky-zeny-ktere-pomahaly-vychovavat-celou-generaci-mladych-vietnamcu.A190103_202217_lide_ssu
2. BĚLÁČKOVÁ, Vendula a Tomáš ZÁBRANSKÝ. *Transformation of the Marijuana Market in the Czech Republic – from Free-of-charge Outdoor Cannabis to a Competitive Market with Indoor Products* [online]. 14.4.2014 [cit. 2021-4-18]. Dostupné z: http://199757.w57.wedos.ws/wp-content/uploads/2018/09/2014_4_Belackova_Transformace-trhu.pdf,
3. *Bulletin Klubu Hanoi, první číslo 2006* [online]. Klub Hanoi ve spolupráci s Kontinenty – Sdružení pro spolupráci se zeměmi Afriky, Asie a Latinské Ameriky [cit. 2021-5-24]. Dostupné z: <http://www.sea-l.cz/media/1016/2006.pdf>
4. BROUČEK, Stanislav. *Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí*. *South East Asia-liaison* [online]. 31.05.2005 [cit. 2020-7-18]. Dostupné z: <http://sea-l.cz/cs/clanky/posts/historie-imigrace-z-vietnamu-do-ceskych-zemi/>.
5. CELIAPERCAR. *Czechia, destination of the Vietnamese diaspora in Europe*. *Crónicas del corazón de Europa* [online]. 29.6.2020 [cit. 2021-3-11]. Dostupné z: <https://cronicascorazoneuropa.com/2020/06/29/czechia-destination-of-the-vietnamese-diaspora-in-europe>.
6. *Čeština pro cizince* [online]. [cit. 2021-5-9] Dostupné z: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobytl/a1/>.
7. DAŇKOVÁ, Magdaléna. Vietnamci v Česku stále pomáhají, jen jsou méně slyšet. Mnozí přišli o podnikání. *Aktuálně.cz* [online]. 4.4.2021 [cit. 2021-6-12].

- Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/vietnamska-komunita-pomaha-porad-je-ale-mene-slyset-mnozi-pr/r~0b59cd948e1811eba22aac1f6b220ee8/>
8. *Instruktažní manuál pro sociální a terénní pracovníky: Obchod s lidmi v ČR*. [online]. MZČR [cit. 2021-5-9]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/instr_manual_pro_soci%C3%A1ln%C3%AD_pracovn%C3%ADky%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/instr_manual_pro_soci%C3%A1ln%C3%AD_pracovn%C3%ADky%20(4).pdf)
 9. JOHÁNEK, Filip. *Časopis PŘES: čtvrtletník o migraci a lidských právech* [online]. jaro 2011, (ročník VII/22) [cit. 2021-7-6]. Dostupné z: http://spolecnekrozmanitosti.cz/files/2011/12/pres_22_final.pdf.
 10. *Jsmé lidé jedné země, Informace pro učitele: Vietnam* [online]. MŠMT ČR [cit. 2021-4-13]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>.
 11. KREBS, Michal a Eva PECHOVÁ. *Zpráva z projektu: vietnamští dělníci a dělnice v českých továrnách* [online]. Praha: La Strada ČR, o.p.s, 2008 [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: https://www.strada.cz/images/Publikace/Ohrozene/viet_delnici_delnice.pdf.
 12. KOCOUREK, Jiří. *Vietnamci v České republice: Stručný historický přehled o česko-vietnamských vztazích a působení Vietnamců v ČR. ASI-milování* [online]. 6. 5. 2008 [cit. 2020-7-21]. Dostupné z: <https://asimilovani.estranky.cz/clanky/narodnosti-v-cr/vietnamci.html>.
 13. *Lễ cúng ông Công ông Táo như thế nào là chuẩn nhất.* [online]. [cit. 2021-5-9] Dostupné z: <https://phumyexpress.vn/le-cung-ong-cong-ong-tao-chuan-nhat/>.
 14. MARTÍNKOVÁ, Šárka, Eva PECHOVÁ, Vlastimila FEISTINGEROVÁ, Yana LEONTIYEVA a Tomáš HIRT. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)* [online]. Ministerstvo Vnitřní ČR [cit. 2021-3-26]. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/105/file/1367397604-metodika-cizinci-web.pdf>.
 15. *Národnostní menšiny: Vietnamská národnostní menšina. Vláda České republiky* [online]. 16. 7. 2013 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>.

16. *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v české republice na období 2020–2023* [online]. MZČR [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: [z:file:///C:/Users/Admin/Downloads/N%C3%A1rodn%C3%AD_strategie_boje_proti_obchodov%C3%A1n%C3%AD_s_lidmi_v_%C4%8CR_na_obdob%C3%AD_2020-2023%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/N%C3%A1rodn%C3%AD_strategie_boje_proti_obchodov%C3%A1n%C3%AD_s_lidmi_v_%C4%8CR_na_obdob%C3%AD_2020-2023%20(2).pdf),
17. NGUYEN, Cuong; TRAN, Anh. *I Will Divorce if You Don't Give Me More Children, Especially Sons: Evidence from a Vietnam*. [online]. [cit. 2021-6-21] Dostupné z: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.231.5683&rep=rep1&type=pdf>,
18. NGUYEN JIRÁSKOVÁ, Duong. Dvojí život banánových dětí. *Aktuálně.cz* [online]. 4.2.2008 [cit. 2020-8-21]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/nguyen-thi-thuy-duong.php?itemid=2602>
19. NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS, 2016. Bosses, Soldiers and Rice Grains. Vietnamese Criminal Networks and Criminal Activities in the Czech Republic. *Europe-Asia Studies*. 68(3), 508-528. ISSN 0966-8136. Dostupné z: doi:10.1080/09668136.2016.1156054.
20. PROKEŠ, Jan. Další dělníky z Vietnamu by využily i pražské firmy, říká Marcel Winter. *Deník.cz* [online]. 2.9.2019 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/dalsi-delniky-z-vietnamu-by-vyuzily-i-prazske-firmy-rika-marcel-winter-20190902.html>.
21. REZNIK, Sylva. Defining National Minority under Czech Law. *JEMIE* [online]. 2018 [cit. 2021-5-13]. Dostupné z: https://www.ecmi.de/fileadmin/redakteure/publications/JEMIE_Datens%C3%A4tze/JEMIE_Datens%C3%A4tze_2018/Reznik.pdf
22. Řád Klementa Gottwalda – za budování socialistické vlasti. [online]. [cit. 2020-7-25]. Dostupné online: <https://web.archive.org/web/20160822183204/http://www.prazskyhradarciv.cz/archivKPR/upload/rkg.pdf>
23. SEEBERG, Marie Louise a Elżbieta M. GOŹDZIAK. *Contested Childhoods: Growing up in Migrancy: Migration, Governance, Identities* [online]. Springer Nature, 2016 [cit. 2021-4-28]. ISBN 978-3-319-44610-3. Dostupné z:

- <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/28111/1001883.pdf?sequence=1>
24. VAN DUYNÉ, Petrus C., Tomáš STRÉMY, Jackie H. HARVEY, Georgios A. ANTONOPOULOS a Klaus VON LAMPE. *The Janus-faces of cross-border crime in Europe* [online]. Hague: Eleven international publishing, 2018 [cit. 2021-4-6]. ISBN 978-94-6236-871-2. Dostupné z: http://www.cross-border-crime.net/freecopies/CCC_freecopy_2018_JanosFaces.pdf.
 25. *Vietnamsko-česká protidrogová liga* [online]. [cit. 2021-4-18]. Dostupné z: <https://www.cvs-praha.cz/ProtidrogovaLiga/>.
 26. *Vietnamci pomáhají* [online]. 2020 [cit. 2021-6-12]. Dostupné z: <https://www.vietnamcipomahaji.cz/>
 27. VOLNÁ, Gabriela. *Vietnamci žijí s námi. Kde se tady vzali?* [online]. 24.6.2020 [cit. 2021-5-17]. Dostupné z: <https://jcted.cz/vietnamci-ziji-s-nami-kde-se-tady-vzali/>.
 28. VU, Ha Song, Sidney SCHULER, Tu Anh HOANG a Trang QUACH, 2014. Divorce in the context of domestic violence against women in Vietnam, *Culture, Health & Sexuality: An International Journal for Research, Intervention and Care*. 16:6, 634-647, Dostupné z: doi:10.1080/13691058.2014.896948.
 29. "Ông Marcel Việt Nam" tái đắc cử Chủ tịch Hội Czech - Việt." *Bao quoc te* [online]. 11.12.2016 [cit. 2021-2-4]. Dostupné z: <https://baoquoc-te.vn/ong-marcel-viet-nam-tai-dac-cu-chu-tich-hoi-czech-viet-40710.html>.
 30. YEOH, Brenda SA; LENG, Chee Heng; DUNG, Vu Thi Kieu, 2013. Commercially arranged marriage and the negotiation of citizenship rights among Vietnamese marriage migrants in multiracial Singapore. *Asian Ethnicity*, 14.2: 139-156. Dostupné z: doi:10.1080/14631369.2012.759746.
 31. Zákon č. 273/2001 Sb. O právech příslušníků národnostních menšin tyto národnostní menšiny. [online]. [cit. 2021-4-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273#cast1>